

ABC ZASAD TECHNIKI PRAWODAWCZEJ

SZKOLENIE DLA POCZĄTKUJĄCYCH

Rządowe Centrum Legislacji

Warszawa 2024

Zakres szkolenia

I. Wiadomości wprowadzające

- 1) podstawowe pojęcia związane z zasadami techniki prawodawczej
- 2) „Zasady techniki prawodawczej” jako akt normatywny

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej w zakresie:

- 1) budowy ustawy
- 2) zmiany ustawy
- 3) tekstu jednolitego ustawy
- 4) sprostowania błędu
- 5) upoważnienia do wydania rozporządzenia
- 6) budowy rozporządzenia
- 7) zmiany rozporządzenia

III. Wybrane środki techniki prawodawczej w zakresie:

- 1) definicji, skrótów i odesłań
- 2) oznaczania przepisów ustawy (rozporządzenia)
- 3) systematyzacji przepisów
- 4) spójników i interpunkcji

I. Wiadomości wprowadzające

I. Wiadomości wprowadzające

Podstawowe pojęcia

technika prawodawcza

- umiejętność sporządzania poprawnych aktów normatywnych (w zgodzie z Konstytucją, z obowiązującym systemem prawa (czyli ogółem obowiązujących norm, tworzących zorganizowaną całość) oraz zasadami techniki prawodawczej, jak też pod względem językowym), sposób wyrażania norm prawnych w postaci przepisów prawnych i konstruowania aktów normatywnych
- zespół reguł wskazujących, jak poprawnie redagować przepisy prawne i konstruować akty normatywne (w tym włączać je do systemu prawa, zmieniać lub usuwać z tego systemu)

I. Wiadomości wprowadzające

Podstawowe pojęcia

zasady techniki prawodawczej

zbiór przyjętych do stosowania reguł (wzorców, wskazówek), porządkujących sposób tworzenia prawa, które dotyczą powtarzalnych, typowych sytuacji napotykanym przy konstruowaniu aktu prawnego i poszczególnych jego przepisów :

- służących ujednoceniu (uspójnieniu) sposobów ich formułowania oraz przejrzystości (komunikatywności) tekstów normatywnych aktów prawnych
- stanowiących pomoc dla redaktora tekstu prawnego przy opracowywaniu takich tekstów tak, aby w jak najlepszy sposób odzwierciedlały one intencje prawodawcy

I. Wiadomości wprowadzające

Obowiązujące zasady techniki prawodawczej

Obowiązujące zasady techniki prawodawczej są określone w drodze rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r. poz. 283), dalej w tekście jako „ZTP”, wydanego na podstawie art. 14 ust. 4 pkt 1 *ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1188, z późn. zm.).

I. Wiadomości wprowadzające

Wytyczna odnosząca się do ZTP

„Stosowanie zasad techniki prawodawczej powinno zapewnić w szczególności spójność i kompletność systemu prawa oraz przejrzystość tekstów normatywnych aktów prawnych, z uwzględnieniem dorobku nauki i doświadczeń praktyki.”

(art. 14 ust. 5 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów)

I. Wiadomości wprowadzające

Co określają ZTP?

ZTP wskazują m.in.:

- jak formułować poszczególne przepisy prawne (aby zawierały jasną i zrozumiałą treść)
- jak oznakować przepisy prawne i jak je umiejscowić (w jakiej kolejności) w obrębie danego aktu normatywnego, ale też w obowiązującym systemie prawa (jak włączać nowe przepisy prawne do systemu prawa, w jaki sposób zmienić treść obowiązujących przepisów lub wyeliminować je z systemu prawa)
- jak używać typowych środków techniki prawodawczej (np. definicji, skrótów, odesłań)
- warunki, jakim powinno odpowiadać uzasadnienie projektów normatywnych aktów prawnych oraz metodykę przygotowania takich projektów

I. Wiadomości wprowadzające

Ogólne wytyczne dotyczące opracowania projektu aktu normatywnego zawarte w ZTP

- 1) poprzedzenie przygotowania projektu aktu normatywnego analizą aktualnego stanu faktycznego i prawnego w obszarze, który ma podlegać regulacji, oraz przewidywanych skutków jej przyjęcia;
- 2) wyczerpujące uregulowanie danej dziedziny spraw, bez pozostawiania poza zakresem regulacji istotnych jej fragmentów;
- 3) redagowanie przepisów:
  - a) w sposób zwięzły i syntetyczny, bez nadmiernej szczegółowości,
  - b) tak, aby dokładnie i w sposób zrozumiały dla adresatów zawartych w przepisach norm wyrażały one intencje prawodawcy,
  - c) bez powtarzania przepisów innych aktów normatywnych,
  - d) zgodnie z powszechnie przyjętymi regułami składni języka polskiego, unikając zdań wielokrotnie złożonych,
  - e) posługując się poprawnymi językowo wyrażeniami (określeniami) w ich podstawowym, powszechnym znaczeniu,
  - f) unikając posługiwania się określeniami specjalistycznymi, obcojęzycznymi,
  - g) używając do określenia jednakowych pojęć jednakowych określeń,
  - h) bez zamieszczania wypowiedzi, które nie służą wyrażaniu norm prawnych,
  - i) bez nakazywania stosowania innych aktów normatywnych.

I. Wiadomości wprowadzające

Układ tematyczny (systematyka) ZTP

Dział I. Projekt ustawy

Rozdział 1. Przepisy ogólne (§ 1-13 ZTP)

Rozdział 2. Budowa ustawy (§ 14-15 ZTP)

Rozdział 3. Tytuł ustawy (§ 16-19b ZTP)

Rozdział 4. Układ i postanowienia przepisów merytorycznych (§ 20-29 ZTP)

Rozdział 4a. Przepisy epizodyczne (§ 29a-29c ZTP)

Rozdział 5. Układ i postanowienia przepisów przejściowych i dostosowujących (§ 30-37 ZTP)

Rozdział 6. Układ i postanowienia przepisów końcowych (§ 38-53 ZTP)

Rozdział 7. Oznaczanie przepisów ustawy i ich systematyzacja (§ 54-62 ZTP)

Rozdział 8. Przepisy upoważniające (§ 63-74 ZTP)

Rozdział 9. Przepisy karne oraz przepisy o karach pieniężnych (§ 75-81a ZTP)

Dział II. Zmiana (nowelizacja) ustawy (§ 82-97 ZTP)

Dział III. Tekst jednolity (§ 98-110 ZTP)

Dział IV. Sprostowanie błędu (§ 111-114 ZTP)

Dział V. Projekt aktu wykonawczego (rozporządzenia) (§ 115-132 ZTP)

Dział VI. Projekty aktów normatywnych o charakterze wewnętrznym (uchwał i zarządzeń) (§ 133-141 ZTP)

Dział VII. Projekty aktów prawa miejscowego (§ 142-143 ZTP)

Dział VIII. Typowe środki techniki prawodawczej (§ 144-163 ZTP)

I. Wiadomości wprowadzające

Podmioty stosujące ZTP

*„Adresatami Zasad techniki prawodawczej są niewątpliwie te podmioty, które przygotowują projekty aktów normatywnych i które podlegają prezesowi Rady Ministrów. Stosować Zasady techniki prawodawczej powinien jednak każdy, kto chce tworzyć poprawne przepisy prawa i bezkolizyjnie wprowadzać je do systemu.” S. Wronkowska, M. Zieliński, *Komentarz do zasad techniki prawodawczej z dnia 20 czerwca 2002 r.*, Warszawa 2021, s. 20.*

Do organów tworzących prawo zalicza się m.in. organy administracji państwowej i samorządowej, jak również Sejm i Senat.

Jednocześnie znajomość ZTP umożliwia podmiotom stosującym prawo (czyli każdemu z nas) zrozumienie m.in., jak „czytać” przepisy, gdzie znaleźć określoną regulację w obrębie danego aktu normatywnego, jak i w systemie prawa.

Do ZTP wielokrotnie odwoływał się w swoim orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny, dając wyraz ich znaczenia dla poprawnego formułowania aktu normatywnego.

Odwołanie do ZTP występuje również w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego.

I. Wiadomości wprowadzające

Zasada poprawnej legislacji w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego

„Zasada poprawnej legislacji, stanowiąca element demokratycznego państwa prawnego była już wielokrotnie przedmiotem rozważań Trybunału m.in. w uchwale z 8 marca 1995 r. (W. 13/94, OTK w 1995 r., t. I, poz. 21) oraz wyrokach z 11 stycznia 2000 r. (K. 7/99, OTK ZU nr 1/1999, poz. 2), z 21 marca 2001 r. (K. 24/00, OTK ZU nr 3/2000, poz. 51), z 30 października 2001 r. (K. 33/00, OTK ZU nr 7/2001, poz. 217), z 9 kwietnia 2002 r. (K 21/01, OTK ZU nr 2/A/2002, poz. 17) oraz z 11 lutego 2003 r. (K 28/02, OTK ZU nr 2/A/2002, poz. 13). Trybunał konsekwentnie reprezentuje stanowisko, że z wyrażonej w art. 2 Konstytucji zasady państwa prawnego wynika nakaz przestrzegania przez ustawodawcę zasad poprawnej legislacji. Nakaz ten jest funkcjonalnie związany z zasadami pewności i bezpieczeństwa prawnego oraz ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa. Zasady te nakazują, aby przepisy prawa były formułowane w sposób precyzyjny i jasny oraz poprawny pod względem językowym. Wymóg jasności oznacza obowiązek tworzenia przepisów klarownych i zrozumiałych dla ich adresatów, którzy od racjonalnego ustawodawcy oczekiwać mogą stanowienia norm prawnych nie budzących wątpliwości co do treści nakładanych obowiązków i przyznawanych praw.”

(wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 października 2003 r. , sygn. akt K 53/02)

I. Wiadomości wprowadzające

ZTP w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego

„Rozporządzenie w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” powinno być wiążące dla wszystkich organów upoważnionych do tworzenia przepisów prawnych. Oznacza to, że adresatem rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie "Zasad techniki prawodawczej" są organy administracji państwowej i samorządowej, które posiadają kompetencje w przedmiocie tworzenia aktów normatywnych, które mają charakter źródeł prawa powszechnie obowiązującego. Potwierdza to także sposób redagowania przepisów samego rozporządzenia, o którym mowa, w którym dyrektywy techniki prawodawczej są kierowane do organów władzy publicznej.”

(wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 20 lutego 2024 r. II FSK 2172/23)

I. Wiadomości wprowadzające

Zasady techniki prawodawczej w Regulaminie Sejmu

„Projekty, co do których istnieje wątpliwość, czy nie są sprzeczne z prawem, w tym z prawem Unii Europejskiej lub podstawowymi zasadami techniki prawodawczej, Marszałek Sejmu, po zasięgnięciu opinii Prezydium Sejmu, może skierować celem wyrażenia opinii do Komisji Ustawodawczej. Komisja może większością 3/5 głosów w obecności co najmniej połowy członków Komisji zaopiniować projekt jako niedopuszczalny. Projektowi zaopiniowanemu jako niedopuszczalny Marszałek Sejmu może nie nadać dalszego biegu.”

(art. 34 ust. 8 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej)

I. Wiadomości wprowadzające

Ewaluacja ZTP

ZTP podlegają zmianom na skutek:

- zebranych doświadczeń i praktyki w ich stosowaniu
- powszechnie stosowanych błędów przy redagowaniu przepisów (w celu ich wyeliminowania)
- zmieniającego się otoczenia prawnego i faktycznego (m.in. przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej czy zmian w zasadach ogłaszania aktów normatywnych i przejścia wyłącznie na elektroniczny dziennik urzędowy)

I. Wiadomości wprowadzające

Konsekwencje naruszenia ZTP

Niestosowanie reguł techniki prawodawczej może powodować **wadliwość rozwiązań aktu normatywnego** (przepisu prawnego), która w konsekwencji może prowadzić do uznania przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności takiego aktu (przepisu) z Konstytucją.

Podstawą orzekania o niekonstytucyjności jest wówczas z reguły naruszenie przez taki akt (przepis) określonych wartości konstytucyjnych, np. art. 2 Konstytucji (zgodnie z którym „*Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej*”), w tym wywodzonych z tego przepisu zasad prawidłowej legislacji, tj. zasady dostatecznej określoności przepisów prawa, zasady zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, zasady ochrony praw nabytych i interesów w toku, zasady ustanawiania odpowiedniej *vacatio legis* czy zasady niedziałania prawa wstecz.

(wyroki TK z dnia: 13 kwietnia 1999 r., K 36/98 i 10 kwietnia 2006 r., SK 30/04).

I. Wiadomości wprowadzające

Do opracowywania projektów jakich aktów normatywnych stosuje się ZTP?

ZTP zawierają przepisy dotyczące opracowywania projektów:

- ustaw, rozporządzeń
- uchwał i zarządzeń (aktów normatywnych o charakterze wewnętrznym)
- aktów prawa miejscowego

Wymienione akty znajdują umocowanie w Konstytucji, stąd dla prawidłowego opracowania projektów takich aktów niezbędna jest znajomość konstytucyjnej hierarchii źródeł prawa (czyli hierarchicznego uporządkowania aktów prawnych, skutkującego tym, że każdy akt niższego rzędu powinien być zgodny z aktem rzędu wyższego).

I. Wiadomości wprowadzające

Hierarchia źródeł prawa w świetle Konstytucji RP

Art. 87. 1. Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia.

Art. 91. 2. Umowa międzynarodowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie ma pierwszeństwo przed ustawą, jeżeli ustawy tej nie da się pogodzić z umową.

Art. 92. 1. (zdanie pierwsze) Rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania.

I. Wiadomości wprowadzające

Akty normatywne o charakterze wewnętrznym (uchwały i zarządzenia) w świetle Konstytucji RP

Art. 93. 1. Uchwały Rady Ministrów oraz zarządzenia Prezesa Rady Ministrów i ministrów mają charakter wewnętrzny i obowiązują tylko jednostki organizacyjnie podległe organowi wydającemu te akty.

2. Zarządzenia są wydawane tylko na podstawie ustawy. Nie mogą one stanowić podstawy decyzji wobec obywateli, osób prawnych oraz innych podmiotów.

3. Uchwały i zarządzenia podlegają kontroli co do ich zgodności z powszechnie obowiązującym prawem.

I. Wiadomości wprowadzające

Akty prawa miejscowego w świetle Konstytucji RP

Art. 87. 2. Źróżdami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są na obszarze działania organów, które je ustanowiły, akty prawa miejscowego.

Art. 94. (zdanie pierwsze) Organy samorządu terytorialnego oraz terenowe organy administracji rządowej, na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie, ustanawiają akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze działania tych organów.

I. Wiadomości wprowadzające

Materia ustawowa i materia podustawowa

Hierarchia źródeł prawa ma wpływ na zakres spraw, który może być uregulowany tylko w ustawie (materia ustawowa), a który można uregulować w rozporządzeniu (materia podustawowa).

Relacja ustawy (materii ustawowej) do rozporządzenia (materii podustawowej) przejawia się m.in. w tym, że:

- rozporządzenie uszczegóławia ustawę, ale nie może jej modyfikować,
- wszelkie regulacje zawarte w rozporządzeniu muszą znaleźć ustawowe umocowanie,
- nie przekazuje się materii ustawowej do uregulowania w rozporządzeniu (prowadzi to do niedopuszczalnego uzupełnienia ustawy aktem niższej rangi),
- nie powtarza się przepisów ustawowych w rozporządzeniu,
- nie formułuje się w rozporządzeniu definicji pojęć ustawowych,
- ustawa może być zmieniona lub uchylona tylko przez inną ustawę (a nie przez rozporządzenie).

I. Wiadomości wprowadzające

Materia ustawowa i materia podustawowa

O ustawowym charakterze szeregu unormowań przesądza Konstytucja RP (ustawa zasadnicza), wskazując, że dany zakres spraw ma uregulować ustawa (zasada wyłączności ustawy). Przykładowo:

Szczegóły dotyczące godła, barw i hymnu określa ustawa.

Minimalną wysokość wynagrodzenia za pracę lub sposób ustalania tej wysokości określa ustawa.

Ustawa określa kompetencje i sposób powoływania Rzecznika Praw Dziecka.

Zakres obowiązku służby wojskowej określa ustawa

Zasady i tryb ogłaszania aktów normatywnych określa ustawa.

Zasady i tryb przeprowadzania referendum określa ustawa.

Tryb powoływania i odwoływania oraz zakres działania wojewodów określa ustawa.

W ustawie określa się sprawy najistotniejsze z punktu widzenia obywatela (w tym jego prawa i obowiązki) oraz funkcjonowania państwa.

I. Wiadomości wprowadzające

Rozróżnienie normy prawnej i przepisu prawnego

norma prawna - reguła mówiąca o tym, że w pewnych okolicznościach (w określonej sytuacji) ktoś (adresat normy) powinien lub może zachować się (postąpić) w jakiś określony sposób

przepis prawny – jednostka redakcyjna tekstu prawnego, będąca zdaniem w sensie gramatycznym (zwykle wyróżniona graficznie), w której jest wyrażona norma prawna

Akt normatywny (w tym ustawa i rozporządzenie) – tekst zawierający zapisane w postaci przepisów normy prawne.

Dla prawidłowego zredagowania przepisów prawnych niezbędna jest współpraca merytorysty i legislatora.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy

- 1) TYTUŁ
- 2) PRZEPISY MERYTORYCZNE OGÓLNE I SZCZEGÓŁOWE
- 3) PRZEPISY ZMIENIAJĄCE
- 4) PRZEPISY EPIZODYCZNE
- 5) PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I DOSTOSOWUJĄCE
- 6) PRZEPISY KOŃCOWE:
  - PRZEPISY UCHYLAJĄCE
  - PRZEPISY O UTRACIE MOCY OBOWIĄZUJĄCEJ USTAWY
  - PRZEPISY O WEJŚCIU USTAWY W ŻYCIE

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy - tytuł

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – tytuł

Umieszczone w oddzielnych wierszach:

rodzaj aktu

USTAWA

data ustawy

z dnia ...
cyfry arabskie, miesiąc słownie, rok
zapisany cyframi arabskim, na końcu
skrót „r.”

ogólne określenie przedmiotu
ustawy

możliwie najzwięźlej i adekwatnie
informujący o treści

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy – tytuł (przykłady)

USTAWA

z dnia 15 stycznia 2015 r.

o obligacjach

USTAWA

z dnia 14 grudnia 2016 r.

Prawo oświatowe

USTAWA

z dnia 26 czerwca 1974 r.

Kodeks pracy

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – tytuł

Data, jaka powinna być wskazana w ustawie, nie wynika ZTP.

Brak także konkretnych regulacji w tym zakresie w przepisach prawa.

Podana data ustawy jest wynikiem praktyki, jaka ukształtowała się na przestrzeni lat.

Co do zasady data ustawy, to dzień, w którym ustawa została uchwalona przez Sejm.

Jeżeli w trakcie prac parlamentarnych Senat zgłosił poprawki, to dzień, w którym Sejm przyjął choćby jedną poprawkę Senatowi jest datą ustawy.

Jeżeli Prezydent odmówi podpisania ustawy i zwróci ją do Sejmu do ponownego rozpoznania, to dzień w którym Sejm ponownie uchwali ustawę będzie datą ustawy.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – tytuł

Określenie przedmiotu ustawy może być:

- **opisowe** - rozpoczynające się od przyimka „o”, pisanego małą literą
- **rzeczowe** - rozpoczynające się od wyrazów „Kodeks” „Prawo” albo „Ordynacja”, pisanych wielką literą, które stosuje się w przypadku gdy ustawa wyczerpująco reguluje obszerną dziedzinę spraw

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – tytuł (przykłady)

Opisowe określenie
przedmiotu ustawy

USTAWA
z dnia 26 stycznia 2023 r.
o fundacji rodzinnej

USTAWA
z dnia 7 października 1999 r.
o języku polskim

USTAWA
z dnia 21 grudnia 2000 r. o
żegludze śródlądowej

Rzeczowe określenie
przedmiotu ustawy

USTAWA
z dnia 14 czerwca 1960 r.
Kodeks postępowania administracyjnego

USTAWA
z dnia 20 lipca 2018 r.
Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

USTAWA
z dnia 29 sierpnia 1997 r.
Ordynacja podatkowa

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – tytuł

W tytule ustawy **nie przytacza się tytułów innych ustaw, z wyjątkiem:**

- ustawy zmieniającej

USTAWA

z dnia 5 sierpnia 2022 r.

o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw

USTAWA

z dnia 17 września 2020 r.

o zmianie ustawy o szczególnych zasadach usuwania skutków prawnych decyzji restrykcyjnych dotyczących nieruchomości warszawskich, wydanych z naruszeniem prawa, ustawy o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników oraz ustawy o gospodarce nieruchomościami

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – tytuł

W tytule ustawy nie przytacza się tytułów innych ustaw, z wyjątkiem:

- ustawy wprowadzającej inną ustawę – tytuł rozpoczyna się od wyrazów „Przepisy wprowadzające...”

USTAWA

z dnia 14 grudnia 2016 r.

Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – odnośniki do tytułu ustawy

ODNOŚNIK UNIJNY

W przypadku ustawy wdrażającej postanowienia aktu normatywnego ustanowionego przez instytucję Unii Europejskiej

W przypadku gdy uchwalenie ustawy jest związane z wydaniem lub obowiązywaniem aktu normatywnego ustanowionego przez instytucję Unii Europejskiej, dającego się bezpośrednio stosować

Odnośnik ten można nowelizować

ODNOŚNIK O NOWELIZACJACH

W przypadku ustawy, w której zostały zamieszczone przepisy zmieniające lub przepisy uchylające inne ustawy, po określeniu przedmiotu ustawy zamieszcza się odnośnik do tytułu ustawy, w którym podaje się odrębnie tytuły ustaw zmienianych i tytuły ustaw uchylanych.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – odnośnik unijny do tytułu ustawy (przykład)

USTAWA
z dnia 16 marca 1995 r.
o zapobieganiu zanieczyszczeniu morza przez statki¹⁾

1) Niniejsza ustawa w zakresie swojej regulacji wdraża dyrektywy:

- 1) dyrektywę Rady 1999/32/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. odnoszącą się do redukcji zawartości siarki w niektórych paliwach ciekłych oraz zmieniającą dyrektywę 93/12/EWG (Dz. Urz. WE L 121 z 11.05.1999, str. 13, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 24, str. 17);
- 2) dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/883 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie portowych urządzeń do odbioru odpadów ze statków, zmieniającą dyrektywę 2010/65/UE i uchylającą dyrektywę 2000/59/WE (Dz. Urz. UE L 151 z 07.06.2019, str. 116);
- 3) dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/15/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie wspólnych reguł i norm dotyczących organizacji dokonujących inspekcji i przeglądów na statkach oraz odpowiednich działań administracji morskich (Dz. Urz. UE L 131 z 28.05.2009, str. 47);
- 4) dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/16/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie kontroli przeprowadzanej przez państwo portu (Dz. Urz. UE L 131 z 28.05.2009, str. 57, z późn. zm.);
- 5) dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/33/UE z dnia 21 listopada 2012 r. zmieniającą dyrektywę Rady 1999/32/WE w zakresie zawartości siarki w paliwach żeglugowych (Dz. Urz. UE L 327 z 27.11.2012, str. 1).

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – odnośnik o nowelizacjach do tytułu ustawy (przykład)

¹⁾**Niniejszą ustawą zmienia się ustawy:** ustawę z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustawę z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim, ustawę z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, ustawę z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, ustawę z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych, ustawę z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej, ustawę z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, ustawę z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, ustawę z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, ustawę z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, ustawę z dnia 21 lutego 2019 r. o Sieci Badawczej Łukasiewicz, ustawę z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, ustawę z dnia 5 sierpnia 2022 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw, ustawę z dnia 29 września 2022 r. o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 oraz ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz niektórych innych ustaw, ustawę z dnia 7 października 2022 r. o Instytucie Rozwoju Języka Polskiego im. świętego Maksymiliana Marii Kolbego oraz ustawę z dnia 1 grudnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2023.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – kolejność odnośników do tytułu ustawy

Jeżeli zamieszcza się odnośnik unijny, to odnośnik podający tytuły zmienianych lub uchylanych ustaw oznacza się jako drugi.

USTAWA
z dnia 26 kwietnia 2024 r.
**o zapewnianiu spełniania wymagań dostępności niektórych produktów i usług
przez podmioty gospodarcze^{1), 2)}**

¹⁾Niniejsza ustawa wdraża dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dz. Urz. UE L 151 z 07.06.2019, str. 70).

²⁾Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej, ustawę z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej, ustawę z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, ustawę z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze, ustawę z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, ustawę z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne, ustawę z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, ustawę z dnia 22 listopada 2013 r. o systemie powiadamiania ratunkowego, ustawę z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej oraz ustawę z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy merytoryczne

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy merytoryczne

Przepisy ogólne

- określenie zakresu spraw regulowanych ustawą i podmiotów, których ona dotyczy, lub spraw i podmiotów wyłączonych spod jej regulacji
- objaśnienia użytych w ustawie określeń i skrótów
- inne postanowienia wspólne dla wszystkich albo dla większości przepisów merytorycznych zawartych w ustawie
- można zamieścić odesłanie do innej ustawy lub do postanowień, umów międzynarodowych ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską oraz dających się bezpośrednio stosować postanowień aktów normatywnych ustanowionych przez organizacje międzynarodowe lub organy międzynarodowe, tylko wtedy, gdy uregulowania w nich zawarte uzupełniają lub odmiennie regulują sprawy normowane ustawą

Przepisy szczegółowe

- nie reguluje się tych spraw, które zostały wyczerpująco unormowane w przepisach ogólnych
- powtarzające się określone elementy uściślające treść kilku przepisów szczegółowych wydziela się w jeden wspólny przepis i zamieszcza się w przepisach ogólnych albo w bezpośrednim sąsiedztwie tych przepisów szczegółowych, w których te elementy występują
- przepis formułujący wyjątki lub uściślenia przepisu szczegółowego zamieszcza się bezpośrednio po danym przepisie szczegółowym.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy merytoryczne ogólne (przykłady)

Art. 1. § 1. Ustawa reguluje tworzenie, organizację, funkcjonowanie, rozwiązywanie, łączenie, podział i przekształcanie spółek handlowych.

§ 2. Spółkami handlowymi są: spółka jawna, spółka partnerska, spółka komandytowa, spółka komandytowo-akcyjna, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, prosta spółka akcyjna i spółka akcyjna.

Art. 2. W sprawach określonych w art. 1 § 1 nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego. Jeżeli wymaga tego właściwość (natura) stosunku prawnego spółki handlowej, przepisy Kodeksu cywilnego stosuje się odpowiednio.

(ustawa z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy szczegółowe (kolejność)

- przepisy prawa materialnego
- przepisy ustrojowe
- przepisy proceduralne
- przepisy o karach pieniężnych
- przepisy karne

Przepisy szczegółowe można systematyzować w grupy tematyczne i oznaczać je nazwami charakteryzującymi treść każdej z tych grup.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy prawa materialnego

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy prawa materialnego

Przepis prawa materialnego (przepis podstawowy) powinien być tak zredagowany, aby wyraźnie określał:

- adresata normy (zasadą jest wskazywanie go w liczbie pojedynczej; możliwe jest pominięcie określenia adresata, w przypadku gdy został on określony w innym przepisie),
- nakaz (zakaz) określonego zachowania się,
- okoliczności zastosowania normy (chyba, że ma być zastosowana we wszystkich okolicznościach).

Wskazane elementy normy mogą być zawarte w kilku przepisach.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy prawa materialnego (przykład)

Art. 10a. 1. Producent lub importer wyrobów tytoniowych przeznaczonych na rynek Unii Europejskiej jest obowiązany do zapewnienia oznaczenia opakowania jednostkowego wyrobów tytoniowych niepowtarzalnym identyfikatorem drukowanym lub umieszczanym w sposób nieusuwalny i trwały.

(ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy prawa materialnego (przykład)

Art. 46a. 1. Wojewoda prowadzi rejestr jednostek specjalistycznego poradnictwa.

(ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej)

Brak określenia okoliczności zastosowania normy, gdyż ma ona zastosowanie we wszystkich okolicznościach.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy prawa materialnego (przykład)

Art. 21. Wójt albo starosta odmawia wydania zezwolenia, w przypadku gdy:

- 1) podmiot nie spełnia warunków określonych w ustawie;*
- 2) wydano prawomocne orzeczenie zakazujące podmiotowi wykonywania działalności objętej zezwoleniem.*

(ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)

Określone okoliczności zastosowania normy (inne możliwe sformułowania przy określaniu okoliczności to m.in. „*Jeżeli ....*”, „*W sprawach...*”).

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy prawa materialnego (przykład)

Art. 15b (tzw. „becikowe”)

- 1. Z tytułu urodzenia się żywego dziecka przyznaje się jednorazową zapomogę w wysokości 1000 zł na jedno dziecko.*
- 2. Jednorazowa zapomoga przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1922,00 zł.*

(ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych)

Elementy normy mogą być zawarte w kilku przepisach.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy ustrojowe

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy ustrojowe

Przepisy ustrojowe określają:

- zadania i kompetencje organów lub instytucji
- forma prawna organów lub instytucji
- organizacja organów lub instytucji,
- sposób finansowania organów lub instytucji i
- sposób obsadzania organów lub instytucji
- podmioty, którym podlegają organy lub instytucje
- podmioty sprawujące nadzór nad organami lub instytucjami

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy ustrojowe (przykład)

Art. 16. 1. Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców, zwany dalej „Szefem Urzędu”, jest **centralnym organem administracji rządowej** właściwym w sprawach:

- 1) wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego;
- 2) nadawania statusu uchodźcy;
- 3) udzielania ochrony uzupełniającej;
- 4) (uchylony)
- 5) udzielania cudzoziemcom azylu;
- 6) udzielania ochrony czasowej.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych sprawuje **nadzór** nad Szefem Urzędu.

(ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy proceduralne

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy proceduralne

Przepisy proceduralne określają:

- sposób postępowania przed organami lub instytucjami
- strony i innych uczestników postępowania oraz ich prawa i obowiązki w postępowaniu
- rodzaje rozstrzygnięć, które zapadają w postępowaniu, i tryb ich wzruszenia
- zasady i tryb ponoszenia opłat i kosztów postępowania
- zasady i tryb wykonania rozstrzygnięć, które zapadają w postępowaniu

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy proceduralne (przykład)

Art. 32. 1. Koncesji na prowadzenie kasyna gry udziela minister właściwy do spraw finansów publicznych.

2. Zezwolenia na prowadzenie salonu gry bingo pieniężne oraz zezwolenia na urządzenie zakładów wzajemnych udziela minister właściwy do spraw finansów publicznych.

3. Zezwolenia na urządzenie loterii fantowej, loterii audioteksowej, gry bingo fantowe lub loterii promocyjnej urządzanych na obszarze właściwości miejscowej jednego dyrektora izby administracji skarbowej udziela dyrektor izby administracji skarbowej, na którego obszarze właściwości miejscowej są urządzone i prowadzone takie gry.

(ustawa z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy proceduralne (przykład)

Art. 32. (cd)

5. W postępowaniu o udzielenie koncesji na prowadzenie kasyna gry nie stosuje się art. 143 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa.

6. W sprawach dotyczących udzielenia, odmowy udzielenia, zmiany i cofnięcia koncesji na prowadzenie kasyna gry nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162 i 2105 oraz z 2022 r. poz. 24, 974 i 1570).

(ustawa z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy o karach pieniężnych

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy o karach pieniężnych

W przepisach o karach pieniężnych określa się w sposób wyczerpujący okoliczności powstania odpowiedzialności, podmiot uprawniony do nałożenia kary pieniężnej oraz wysokość tej kary.

Przepis o karze pieniężnej formułuje się w sposób pozwalający na jednoznaczne ustalenie wysokości kary albo określenie granic, w których ustala się jej wysokość.

W przypadku gdy przepis o karze pieniężnej wyznacza granice wysokości tej kary, określa się także przesłanki, którymi powinien kierować się podmiot uprawniony do nałożenia kary pieniężnej, ustalając jej wysokość.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy o karach pieniężnych (przykład)

Art. 127c. 1. Karze pieniężnej podlega przedsiębiorca prowadzący działalność polegającą na prowadzeniu hurtowni farmaceutycznej, który wbrew przepisowi art. 78 ust. 1 pkt 6a, nie przekazał do Zintegrowanego Systemu Monitorowania Obrotu Produktami Leczniczymi, informacji o przeprowadzonych transakcjach, stanach magazynowych i przesunięciach magazynowych do innych hurtowni farmaceutycznych.

2. Karę pieniężną, o której mowa w ust. 1, wymierza się w wysokości do 50 000 zł, **uwzględniając okoliczności, zakres oraz uprzednie naruszenie przepisów ustawy.**

Art. 127cd. 1. Karze pieniężnej podlega podmiot, który wbrew zakazowi, o którym mowa w art. 99 ust. 3aa, przejmuje kontrolę nad podmiotem prowadzącym aptekę ogólnodostępną.

2. Karę pieniężną, o której mowa w ust. 1, wymierza się w wysokości od 50 000 zł do 5 000 000 zł.

(ustawa z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy o karach pieniężnych (przykład)

Art. 127d. 1. Kary pieniężne, o których mowa w art. 127, art. 127b–127ca, art. 127cb ust. 1–3 oraz art. 127cc, **nakłada Główny Inspektor Farmaceutyczny w drodze decyzji.**

2. Kary pieniężne, o których mowa w art. 127cb ust. 4 i art. 127cd ust. 1, **nakłada właściwy wojewódzki inspektor farmaceutyczny w drodze decyzji.**

3. Główny Inspektor Farmaceutyczny albo wojewódzki inspektor farmaceutyczny jest wierzycielem w rozumieniu przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

(ustawa z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy karne

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy karne

Przepisy karne zamieszcza się tylko w przypadku, gdy naruszenie przepisów ustawy nie kwalifikuje się jako naruszenie przepisów Kodeksu karnego, Kodeksu karnego skarbowego lub Kodeksu wykroczeń, a czyn wymagający zagrożenia karą jest związany tylko z treścią tej ustawy.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy karne (przykład)

Art. 127. Kto umyślnie:

1) **narusza zakazy obowiązujące w:**

- a) parkach narodowych,
- b) rezerwatach przyrody,
- c) parkach krajobrazowych,
- d) obszarach chronionego krajobrazu,
- e) obszarach Natura 2000,

2) **narusza zakazy obowiązujące w stosunku do:**

- a) pomników przyrody,
- b) stanowisk dokumentacyjnych,
- c) użytków ekologicznych,

4) **narusza zakaz, o którym mowa w art. 119a ust. 1,**

5) **wprowadza do obrotu produkty z fok wbrew warunkom określonym w art. 3 rozporządzenia Parlamentu**

Europejskiego i Rady (WE) nr 1007/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie handlu produktami z fok (Dz. Urz. UE L 286 z 31.10.2009, str. 36)

– podlega karze aresztu albo grzywny.

(ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy karne

W przepisie karnym opisującym znamiona przestępstwa **nie określa się**, że może być ono popełnione tylko umyślnie. Jeżeli występек może być popełniony również nieumyślnie, zapisuje się to jako odrębną jednostkę redakcyjną w brzmieniu: „Jeżeli sprawca działa nieumyślnie...” albo „Kto, chociażby nieumyślnie...”.

W przepisie karnym opisującym znamiona wykroczenia **nie określa się**, że może być ono popełnione zarówno umyślnie, jak i nieumyślnie. Jeżeli wykroczenie może być popełnione tylko umyślnie, zapisuje się to jako odrębną jednostkę redakcyjną w brzmieniu: „Jeżeli sprawca czynu określonego w art. ... działa umyślnie...” albo „Kto umyślnie...”.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy karne (przykład)

Art. 127a. 1. Kto, **wbrew przepisom ustawy**, wchodzi w posiadanie okazów roślin, zwierząt, grzybów objętych ochroną gatunkową w liczbie większej niż nieznaczna, w takich warunkach lub w taki sposób, że ma to wpływ na zachowanie właściwego stanu ochrony gatunku, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa **nieumyślnie**, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

(ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy karne (przykład)

Art. 128a. 1. Kto handluje okazami gatunku podlegającego ochronie na podstawie przepisów, o których mowa w art. 61 ust. 1, w liczbie większej niż nieznaczna, w takich warunkach lub w taki sposób, że ma to wpływ na zachowanie właściwego stanu ochrony gatunku, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa **nieumyślnie**, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

(ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy karne

W przepisie karnym znamiona czynu zabronionego określa się w sposób **wyczerpujący, bez odsyłania do nakazów lub zakazów zawartych w pozostałych przepisach** tej samej ustawy, w przepisach innych ustaw, w tym ustaw określanych jako „kodeks”, w postanowieniach umów międzynarodowych ratyfikowanych za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie lub w dających się bezpośrednio stosować postanowieniach aktów normatywnych ustanowionych przez organizacje międzynarodowe lub organy międzynarodowe.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy karne (przykład)

Art. 124. Kto wprowadza do obrotu lub przechowuje w celu wprowadzenia do obrotu produkt leczniczy, nie posiadając pozwolenia na dopuszczenie do obrotu, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 125. 1. Kto bez wymaganego zezwolenia wykonuje działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania lub importu produktu leczniczego, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

2. Tej samej karze podlega, kto wykonuje działalność gospodarczą w zakresie:

- 1) wytwarzania produktu leczniczego terapii zaawansowanej – wyjątku szpitalnego bez wymaganej zgody;
- 2) obrotu produktami leczniczymi bez wymaganego zezwolenia.

(ustawa z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy karne

Odesłanie do nakazów lub zakazów zawartych w innych przepisach , stosuje się tylko w przypadku, gdy bezprawność czynu polega na naruszeniu nakazów lub zakazów wyraźnie sformułowanych w innych przepisach tej samej ustawy lub w postanowieniach umów międzynarodowych ratyfikowanych za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie lub w dających się bezpośrednio stosować postanowieniach aktów normatywnych ustanowionych przez organizacje międzynarodowe lub organy międzynarodowe.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy karne (przykład)

Art. 37ah. 4. Badanie kliniczne weterynaryjne można rozpocząć lub prowadzić po uzyskaniu pozwolenia Prezesa Urzędu, jeżeli stwierdzi, że proponowane badanie kliniczne jest zgodne z wymaganiami Dobrej Praktyki Klinicznej Weterynaryjnej. Prezes Urzędu wydaje pozwolenie lub odmawia jego wydania w drodze decyzji.

Art. 126a. 1. Kto wbrew przepisowi art. 37ah ust. 4 rozpoczyna lub prowadzi badanie kliniczne weterynaryjne,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Kto prowadzi badanie kliniczne weterynaryjne po wydaniu decyzji o zawieszeniu badania klinicznego weterynaryjnego albo o wstrzymaniu badania klinicznego weterynaryjnego, podlega grzywnie.

3. Kto poddaje zwierzę badaniu klinicznemu weterynaryjnemu, nie uzyskawszy uprzednio od właściciela tego zwierzęcia świadomej zgody na uczestnictwo zwierzęcia w takim badaniu, podlega grzywnie.

(ustawa z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy zmieniające

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy zmieniające

Zmiana (nowelizacja) ustawy polega na:

uchyleniu niektórych jej przepisów (w art. ... w ust. uchyla się pkt ...)

zastąpieniu niektórych jej przepisów przepisami o innej treści lub brzmieniu (art. ... otrzymuje brzmienie:...)

W art. .... wyrazy .... zastępuje się wyrazami ....)

na **dodaniu do niej nowych** przepisów (w art. ... po ust. .... dodaje się ust. ... w brzmieniu:...)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy zmieniające

Przepisy ustawy zmienia się:

- 1) odrębną ustawą zmieniającą;
- 2) przepisem zmieniającym zamieszczonym w innej ustawie.

Jeżeli zmiany wprowadzane w ustawie miałyby być liczne albo miałyby naruszać konstrukcję lub spójność ustawy albo gdy ustawa była już poprzednio wielokrotnie nowelizowana, opracowuje się projekt nowej ustawy.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy zmieniające (przykłady)

USTAWA

z dnia 29 listopada 2023 r.

o zmianie ustawy o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni

Art. 1. W ustawie z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2023 r. poz. 158) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 7:

a) w ust. 1 w pkt 1 po wyrazach „Bożego Narodzenia” dodaje się wyrazy „, z wyłączeniem niedzieli przypadającej na dzień 24 grudnia”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Jeżeli niedziela poprzedzająca pierwszy dzień Bożego Narodzenia przypada na dzień 24 grudnia, zakaz, o którym mowa w art. 5, nie obowiązuje w kolejne dwie niedziele poprzedzające tę niedzielę.”;

2) w art. 8:

a) uchyla się ust. 2,

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Jeżeli dzień 24 grudnia przypada w niedzielę, zakaz, o którym mowa w art. 5, obowiązuje, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 6.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy zmieniające (przykłady)

USTAWA
z dnia 7 lipca 2023 r.
o świadczeniu wspierającym

Art. 57. W ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1287) w art. 31 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Koszty obsługi programów, o których mowa w ust. 1, wynoszą do 2,5% środków przeznaczonych na realizację tych programów.”.

Art. 58. W ustawie z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 852) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) uchyla się art. 6;
- 2) uchyla się art. 8;
- 3) uchyla się art. 27;
- 4) w art. 28 uchyla się pkt 3.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy epizodyczne

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy epizodyczne

W przepisach epizodycznych zamieszcza się regulacje, które wprowadzają **odstępstwa** od określonych przepisów, a których **okres obowiązywania jest wyraźnie określony**.

Okres obowiązywania regulacji określa się w szczególności przez:

- 1) wymienienie roku kalendarzowego albo lat kalendarzowych;
- 2) oznaczenie początku i końca obowiązywania regulacji, wyrażone dniami oznaczonymi kalendarzowo;
- 3) wskazanie liczby dni, tygodni, miesięcy albo lat, które upływają od dnia wejścia w życie ustawy albo jej poszczególnych przepisów.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy epizodyczne (przykłady)

Art. 2a. 1. Wynagrodzenie Prezydenta składa się z wynagrodzenia zasadniczego odpowiadającego 9,8-krotności kwoty bazowej oraz dodatku funkcyjnego odpowiadającego 4,2-krotności kwoty bazowej, której wysokość ustaloną według odrębnych zasad określa ustawa budżetowa, z tym że kwota bazowa jest corocznie waloryzowana o wzrost wynagrodzeń nam dany rok budżetowy w stosunku do roku poprzedniego (średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń).

2. W 1997 r. wynagrodzenie Prezydenta ustala się w wysokości wynagrodzenia przysługującego Prezydentowi w grudniu 1996 r.

3. W 2002 r. wynagrodzenie Prezydenta ustala się w wysokości wynagrodzenia przysługującego Prezydentowi w grudniu 2001 r.

4. W 2003 r. wynagrodzenie Prezydenta ustala się w wysokości wynagrodzenia przysługującego Prezydentowi w grudniu 2002 r.

5. Za okres od dnia 1 marca 2009 r. do dnia 31 grudnia 2009 r. wynagrodzenie Prezydenta ustala się w wysokości wynagrodzenia przysługującego Prezydentowi w grudniu 2008 r.

6. W 2010 r. miesięczne wynagrodzenie Prezydenta ustala się w wysokości wynagrodzenia przysługującego Prezydentowi w grudniu 2008 r.

7. W 2011 r. miesięczne wynagrodzenie Prezydenta ustala się w wysokości wynagrodzenia przysługującego Prezydentowi w grudniu 2008 r.

(ustawa z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy epizodyczne

Początku i końca obowiązywania regulacji epizodycznej **nie uzależnia się** od wystąpienia zdarzenia przyszłego, chyba że jest to konieczne ze względu na zakres regulacji ustawy albo jej poszczególnych przepisów, a termin wystąpienia zdarzenia przyszłego można ustalić w sposób niebudzący wątpliwości i zostanie on urzędowo podany do wiadomości publicznej.

Ustawa powinna określać formę urzędowego podania do wiadomości publicznej terminu wystąpienia zdarzenia przyszłego oraz organ właściwy do dokonania tej czynności.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy epizodyczne

Przepisy epizodyczne mogą być także zamieszczone w odrębnej ustawie (**ustawie epizodycznej**).

W takim przypadku regulacje te zamieszcza się jako przepisy merytoryczne.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy – przepisy epizodyczne (przykłady)

USTAWA

z dnia 29 września 2021 r.

o rekompensacie w związku z wprowadzeniem stanu wyjątkowego na obszarze części województwa podlaskiego oraz części województwa lubelskiego w **2021 r.**

(Dz. U. z 2022 r. poz. 425)

USTAWA

z dnia 17 listopada 2021 r.

o rekompensacie dochodów utraconych przez gminy w **2018 r.** w związku ze zmianą zakresu opodatkowania elektrowni wiatrowych

(Dz. U. poz. 30)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy przejściowe i dostosowujące

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy przejściowe i dostosowujące

Przepisy **przejściowe** określają wpływ nowych przepisów na zdarzenia powstałe przed ich wejściem w życie.

Przepisy **dostosowujące** określają sposób przygotowania się adresatów norm do nowych przepisów.

Rozwiązania przewidziane w przepisach przejściowych i dostosowujących powinny być **ukształtowane w sposób nieuciążliwy** dla ich adresatów i **pozostawiać im możliwość przystosowania** się do przepisów nowej albo znowelizowanej ustawy.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy przejściowe

W przepisach **przejściowych** reguluje się wpływ nowej albo znowelizowanej ustawy na stosunki powstałe pod działaniem ustawy albo ustaw dotychczasowych **bez względu na to**, czy do tych stosunków zamierza się stosować przepisy dotychczasowe, przepisy nowe czy przepisy regulujące ten wpływ w sposób odmienny od przepisów dotychczasowych i przepisów nowych.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy przejściowe

W przepisach przejściowych rozstrzyga się w szczególności:

- 1) sposób **zakończenia postępowań będących w toku** (wszczętych w czasie obowiązywania dotychczasowych przepisów i niezakończonych ostatecznie do dnia ich uchylenia albo zmiany), skuteczność czynności dokonanych w postępowaniu oraz organy lub instytucje właściwe do zakończenia postępowania i terminy przekazania im spraw;
- 2) czy i w jakim zakresie **utrzymuje się czasowo w mocy instytucje prawne zniesione** przez nowe przepisy;
- 3) czy **zachowuje się uprawnienia i obowiązki oraz kompetencje** powstałe w czasie obowiązywania uchylanych albo wcześniej uchylonych przepisów oraz czy **skuteczne są czynności dokonane** w czasie obowiązywania tych przepisów; sprawy te reguluje się tylko w przypadku, gdy nie chce się zachować powstałych uprawnień, obowiązków lub kompetencji albo **chce się je zmienić** albo też gdy chce się uznać dokonane **czynności za bezskuteczne**;
- 4) czy i w jakim zakresie stosuje się **nowe przepisy do uprawnień, obowiązków, kompetencji** oraz czynności, o których mowa w pkt 3;
- 5) czy i w jakim zakresie **utrzymuje się czasowo w mocy przepisy wykonawcze** wydane na podstawie dotychczasowych przepisów upoważniających.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy przejściowe

Jeżeli w stosunku do spraw wymienionych w pkt 1-3, zamierza się czasowo stosować **przepisy dotychczasowej ustawy**, zaznacza się to wyraźnie, nadając przepisowi przejściowemu odpowiednio brzmienie:

„W sprawach ... stosuje się art. ... ustawy... (tytuł dotychczasowej ustawy).” albo
„W sprawach ... stosuje się art. ... ustawy... (tytuł znowelizowanej ustawy), w brzmieniu dotychczasowym.”.

Można wskazać również **termin, do którego będą stosowane przepisy dotychczasowej ustawy**, co wyraża się zwrotem: *„nie dłużej niż...,”*, ale nie dotyczy to przepisów karnych.

W odniesieniu do **postanowień dotyczących przepisów karnych** obowiązuje zasada stosowania „prawa względniejszego dla sprawcy”.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy przejściowe

Jeżeli w stosunku do spraw wymienionych w pkt 1-4, zamierza się stosować **przepisy nowej albo znowelizowanej ustawy**, zaznacza się to wyraźnie, nadając przepisowi przejściowemu odpowiednio brzmienie:

„W sprawach ... stosuje się art. ... (oznaczenie przepisu nowej ustawy).”

albo

„W sprawach... stosuje się art. ... (tytuł znowelizowanej ustawy), w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.”

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy przejściowe (przykład)

Art. 3. 1. Do wsparcia, o którym mowa w art. 1 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, udzielonego przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Do wniosków o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 1 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, złożonych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

3. Kredytobiorcy, którym udzielono wsparcia, o którym mowa w art. 1 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, są uprawnieni do złożenia wniosków o zmianę warunków udzielonego wsparcia na warunki wynikające z przepisów ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Do wniosków o zmianę warunków udzielonego wsparcia stosuje się odpowiednio przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

(ustawa z dnia 12 kwietnia 2024 r. o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej oraz ustawy o finansowaniu społecznościowym dla przedsiębiorstw gospodarczych i pomocy kredytobiorcom)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy przejściowe (przykłady)

Art. 57. Członkowie organów doradczych, o których mowa w art. 8 ust. 3 i 5 ustawy zmienianej w art. 1, pełnią swoją funkcję do czasu powołania nowych członków spełniających wymagania określone w art. 8 ust. 6 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż przez 3 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 75. Uchwały w sprawie ustalenia lokalizacji inwestycji mieszkaniowej lub inwestycji towarzyszącej, o których mowa w przepisach ustawy zmienianej w art. 45, podjęte przed dniem 1 stycznia 2026 r., zachowują moc i stosuje się do nich przepisy dotychczasowe.

(ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy przejściowe

Wśród przepisów przejściowych można zamieścić regulację, która przewiduje **zachowanie czasowo w mocy akt wykonawczy** wydany na podstawie uchylanego albo zmienianego przepisu upoważniającego.

Przepis taki umieszcza się **wyjątkowo i tylko wówczas**, gdy **nie jest niezgodny** z nową albo znowelizowaną ustawą. Zachowanie w mocy dotychczasowego aktu wykonawczego powinno być ograniczone w czasie – to jest do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych i nie dłużej niż do czasu wskazanego w przepisie ustawy.

To projektodawca musi dokonać analizy w zakresie zgodności przepisów wykonawczych z nową ustawą.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy przejściowe

W przypadku zachowywania czasowo w mocy aktu wykonawczego wydanego na podstawie uchylanego przepisu upoważniającego przepis powinien mieć brzmienie:

„Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. ... ustawy, o której mowa w art. ... (artykuł uchylający dotychczasową ustawę), zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. ... niniejszej ustawy, jednak nie dłużej niż... (oznaczenie dnia albo okresu wyrażonego w miesiącach).”

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy przejściowe (przykład)

Art. 822. 3. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 7 ustawy uchylanej w art. 823 pkt 7 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 679 ust. 3 niniejszej ustawy, nie dłużej jednak niż przez 18 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

(ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy przejściowe

W przypadku zachowywania czasowo w mocy aktu wykonawczego wydanego na podstawie zmienianego przepisu upoważniającego przepis powinien mieć brzmienie:

„Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. ... ustawy zmienianej w art. ... (artykuł wprowadzający zmiany w dotychczasowej ustawie), zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. ... ustawy zmienianej w art. ... (artykuł wprowadzający zmiany w dotychczasowej ustawie), w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż... (oznaczenie dnia albo okresu wyrażonego w miesiącach).”

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy przejściowe (przykład)

Art. 12. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie:

- 1) **art. 10 ust. 4** ustawy zmienianej w art. 3 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie **art. 10 ust. 4** ustawy zmienianej w art. 3 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,
- 2) **art. 41 ust. 2** ustawy zmienianej w art. 7 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie **art. 41 ust. 2** ustawy zmienianej w art. 7 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,
- 3) **art. 24 ust. 2** ustawy zmienianej w art. 8 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie **art. 24 ust. 2** ustawy zmienianej w art. 8 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą
– jednak nie dłużej niż do dnia 11 lipca 2022 r.

(ustawa z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o agencji badań medycznych oraz niektórych innych ustaw)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy przejściowe

Nie zachowuje się czasowo w mocy tylko niektórych przepisów aktu wykonawczego wydanego na podstawie uchylanego albo zmienianego przepisu upoważniającego.

Zachowanie czasowo w mocy aktu wykonawczego stosuje się tylko w ustawie uchylającej albo ustawie zmieniającej ustawę, na podstawie której został wydany dotychczasowy akt wykonawczy.

Nie jest dopuszczalne ponowne zachowanie w mocy aktu wykonawczego zachowanego w mocy w kolejnych ustawach, które uchylają albo zmieniają ustawę uchylającą albo ustawę zmieniającą.

Akt wykonawczy może być zachowany w mocy tylko raz.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy przejściowe

W przypadku gdy **akt wykonawczy zachowano czasowo w mocy** przez nową ustawę **nie wolno go nowelizować**.

Jest to dopuszczalne pod warunkiem, że ustawa wyraźnie przewiduje taką możliwość.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy przejściowe (przykład)

Art. 72. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 37m, art. 64b ust. 2, art. 67 ust. 3 i art. 67b ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych odpowiednio na podstawie art. 37m, art. 64b ust. 2, art. 67 ust. 3 i art. 67b ustawy zmienianej w art. 1, jednak nie dłużej niż przez 36 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, **i mogą być w tym czasie zmieniane w granicach określonych odpowiednio w art. 37m, art. 64b ust. 2, art. 67 ust. 3 i art. 67b ustawy zmienianej w art. 1.**

Art. 73. 1. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 43 zachowują moc i **mogą być na podstawie tego przepisu zmieniane.**

2. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 120zf ust. 3 ustawy zmienianej w art. 43 zachowują moc i **mogą być na podstawie tego przepisu zmieniane.**

(ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy dostosowujące

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy dostosowujące

W przepisach **dostosowujących** reguluje się sprawy związane z dostosowaniem do nowej albo znowelizowanej ustawy jej adresatów, w tym organów lub instytucji, w szczególności:

- 1) utworzenie organów lub instytucji;
- 2) przekształcenie organów lub instytucji w inne organy lub instytucje tworzone przez ustawę;
- 3) zniesienie organów lub likwidację instytucji;
- 4) sposób powołania po raz pierwszy organów lub instytucji tworzonych ustawą;
- 5) sposób przekształcenia organów lub instytucji utworzonych na podstawie dotychczasowej ustawy w organy lub instytucje tworzone przez ustawę;
- 6) sposób zniesienia organów lub likwidacji instytucji przez ustawę, zasady zagospodarowania ich mienia oraz uprawnienia i obowiązki ich dotychczasowych pracowników.

W przepisach dostosowujących można wyjątkowo wyznaczyć termin dostosowania organów lub instytucji do nowej albo znowelizowanej ustawy.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy dostosowujące (przykład)

Art. 8. 1. Z dniem 1 lipca 2024 r. likwiduje się wojewódzkie komisje do spraw orzekania o zdarzeniach medycznych, o których mowa w art. 67e ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, zwane dalej „komisjami”.

2. Kadencja komisji, o której mowa w art. 67e ust. 7 ustawy zmienianej w art. 1, która upływa w 2023 r., ulega przedłużeniu do czasu likwidacji tych komisji.

3. Wniosek o ustalenie zdarzenia medycznego, o którym mowa w art. 67c ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, dotyczący zdarzenia medycznego mającego miejsce przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy może być złożony do komisji na zasadach dotychczasowych, w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

4. Postępowania, o których mowa w art. 67i ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, a także w sprawie wniosku, o którym mowa w ust. 3, są prowadzone przez komisje na zasadach dotychczasowych, z wyłączeniem art. 67b ust. 2 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 1.

5. Komisje niezwłocznie podejmują postępowania, o których mowa w art. 67i ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, zawieszane na podstawie art. 67b ust. 2 pkt 1 tej ustawy.

6. Orzeczenie, o którym mowa w art. 67j ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, w postępowaniu w sprawie wniosku, o którym mowa w ust. 3, jest wydawane nie później niż w terminie 2 miesięcy od dnia złożenia wniosku.

7. Orzeczenie, o którym mowa w art. 67j ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, w postępowaniach, o których mowa w art. 67i ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jest wydawane nie później niż w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

8. Postępowania przed komisjami, o których mowa w ust. 6 i 7, niezakończone do dnia 30 czerwca 2024 r., przejmuje do prowadzenia Rzecznik Praw Pacjenta.

(Ustawa z dnia 16 czerwca 2023 r. o zmianie ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta oraz niektórych innych ustaw)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy końcowe

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy końcowe

Do przepisów końcowych zalicza się:

- przepisy uchylające
- przepisy o utracie mocy obowiązującej ustawy
- przepisy o wejściu ustawy w życie

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy końcowe uchylające

Ustawę regulującą dotychczas daną dziedzinę spraw uchyla się w całości, bez pozostawiania w mocy poszczególnych jej jednostek systematyzacyjnych, zwłaszcza pojedynczych przepisów.

Przepisowi uchylającemu ustawę nadaje się brzmienie:

„Traci moc ustawa... (tytuł ustawy).”

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy końcowe uchylające (przykład)

USTAWA

z dnia 20 lipca 2017 r.

Prawo wodne

Art. 573. Traci moc ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1121).

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy końcowe uchylające

Jeżeli w wyniku uchylecia jednostek systematyzacyjnych ustawy lub jej przepisów **wyjątkowo zachowuje się moc obowiązującą tylko niektórych przepisów ustawy, w ustawie zamieszcza się przepis zmieniający**, w którym wyczerpująco wymienia się uchylane jednostki systematyzacyjne ustawy lub jej przepisy, wyrażając to zwrotem: „W ustawie... (tytuł ustawy) uchyla się...,’.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy końcowe uchylające (przykład)

Art. 195. Tracą moc:

- 1) art. 2 pkt 1 lit. a i e, art. 3, art. 4 ust. 1 pkt 3 i ust. 6, art. 6 pkt 1, art. 7 ust. 1, ust. 2 pkt 3 i ust. 3, art. 9, art. 10, art. 11, art. 12, art. 13, art. 17, art. 18, art. 19 pkt 1 i art. 20 ustawy z dnia 27 września 1973 r. o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin (Dz.U. z 1983 r. poz. 145, z późn. zm.²⁷⁾);
- 2) art. 6 ust. 1 pkt 4 i 7, ust. 2 pkt 3, art. 15-18, art. 24, art. 33 ust. 1-3 i art. 41 ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz.U. z 1995 r. poz. 333 i 617, z 1996 r. poz. 461, z 1997 r. poz. 153 oraz z 1998 r. poz. 887);
- 3) art. 1, 2, 3 pkt 3, 5 i 9, ust. 2 pkt 3 i ust. 3, art. 13-16, art. 18-20, art. 22, art. 25, art. 26, art. 28 dekretu z dnia 4 marca 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin (Dz.U. z 1983 r. poz. 135, z 1989 r. poz. 190, z 1990 r. poz. 206, z 1995 r. poz. 17, z 1996 r. poz. 461 oraz z 1997 r. poz. 153);
- 4) art. 5 pkt 4 i 7, art. 9, art. 11 ust. 1 pkt 3 i ust. 2, art. 12, art. 15 ust. 2 i 3, art. 16, art. 17, art. 21, art. 29, art. 31 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin (Dz.U. z 1989 r. poz. 250, z późn. zm.²⁸⁾);
- 5) ustawa z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. poz. 267, z późn. zm.²⁹⁾);
- 6) ustawa z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz.U. z 1995 r. poz. 154, z 1997 r. poz. 153 oraz z 1998 r. poz. 473);
- 7) ustawa z dnia 28 kwietnia 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz.U. poz. 99, z 1985 r. poz. 85, z 1990 r. poz. 206, z 1997 r. poz. 272 oraz z 1998 r. poz. 431);
- 8) art. 7 ust. 1 pkt 4 i 7, ust. 2 pkt 3, art. 11, art. 12 pkt 3, art. 17, 21, 22, 24, 25, 33, 34, 36 i 37 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o ubezpieczeniu społecznym duchownych (Dz.U. poz. 156, z późn. zm.³⁰⁾);
- 9) ustawa z dnia 7 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. poz. 450, z późn. zm.³¹⁾);
- 10) art. 2-4 ustawy z dnia 30 czerwca 1994 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 385 oraz z 1997 r. poz. 164);
- 11) ustawa z dnia 25 października 1996 r. o waloryzacji emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. poz. 636).

Art. 196. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1999 r., z tym że art. 182 wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2004 r.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy końcowe uchylające

W przepisie uchylającym **wyczerpująco wymienia się ustawy, które ustawa uchyla**. Nie poprzestaje się na domyślnym uchyleniu poprzedniej ustawy przez odmienne uregulowanie danej sprawy w nowej ustawie.

Jeżeli ustawa w sposób całkowity i wyłączny reguluje daną dziedzinę spraw, a wyczerpujące wymienienie przepisów ustaw dotychczas obowiązujących w danej dziedzinie napotyka znaczne trudności, **można wyjątkowo** w przepisie uchylającym posłużyć się zwrotem: „Tracą moc wszelkie dotychczasowe przepisy dotyczące spraw uregulowanych w ustawie; w szczególności tracą moc...”.

Przepisowi uchylającemu **nie nadaje się ogólnikowej treści**, a w szczególności nie używa się zwrotu: „Tracą moc dotychczasowe przepisy sprzeczne z niniejszą ustawą”.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy końcowe uchylające

W przypadku gdy **uchyla się kilka ustaw**, uchylane ustawy wymienia się w **jednej jednostce redakcyjnej** ustawy uchylającej, zamieszczając je w **punktach**, w **kolejności** uchwalenia.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy końcowe uchylające (przykład)

Art. 823. Tracą moc:

- 1) ustawa z dnia 21 kwietnia 1966 r. o ustanowieniu medalu „Za udział w walkach o Berlin” i medalu „Za zasługi dla obronności kraju” (Dz. U. z 2019 r. poz. 425);
- 2) ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2021 r. poz. 372 i 1728);
- 3) ustawa z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy niezawodowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2146);
- 4) ustawa z dnia 30 lipca 1992 r. o ustanowieniu Święta Wojska Polskiego (Dz. U. poz. 303);
- 5) ustawa z dnia 3 października 1992 r. o przysiędze wojskowej (Dz. U. poz. 386);
- 6) ustawa z dnia 14 grudnia 1995 r. o ustanowieniu Medalu „Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny” (Dz. U. z 1996 r. poz. 140);
- 7) ustawa z dnia 3 września 1999 r. o ustanowieniu Medalu Wojska Polskiego (Dz. U. poz. 936);
- 8) ustawa z dnia 25 maja 2001 r. o odpowiedzialności majątkowej żołnierzy (Dz. U. z 2018 r. poz. 85);
- 9) ustawa z dnia 25 maja 2001 r. o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2022 r. poz. 161);
- 10) ustawa z dnia 23 sierpnia 2001 r. o organizowaniu zadań na rzecz obronności państwa realizowanych przez przedsiębiorców (Dz. U. z 2020 r. poz. 1669);
- 11) ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (Dz. U. z 2017 r. poz. 1950);
- 12) ustawa z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 536);
- 13) ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o służbie zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 885);
- 14) ustawa z dnia 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1489).
(ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy końcowe o utracie mocy obowiązującej ustawy

Przepis wskazujący termin utraty mocy obowiązującej ustawy albo jej poszczególnych przepisów zamieszcza się, jeżeli projektodawca zna powody, które uzasadniają ograniczone w czasie obowiązywanie danej ustawy lub jej przepisów.

Przepisowi o utracie mocy obowiązującej ustawy można nadać brzmienie:

„Ustawa obowiązuje do dnia...”

Przepisowi o utracie mocy obowiązującej przepisu (przepisów) ustawy można nadać brzmienie

„Przepisy art. ... tracą moc...”.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy końcowe o utracie mocy obowiązującej ustawy (przykład)

USTAWA

z dnia 2 marca 2020 r.

**o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem
i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji
kryzysowych**

Art. 36. 1. Przepisy art. 3–6 i art. 10–14 tracą moc po upływie 180 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Przepisy art. 31 tracą moc po upływie 365 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy końcowe o utracie mocy obowiązującej ustawy (przykład)

Utratę mocy obowiązującej ustawy albo jej poszczególnych przepisów **można uzależnić od wystąpienia zdarzenia przyszłego** tylko w przypadku, gdy termin jego wystąpienia można ustalić w sposób niebudzący wątpliwości i zostanie on urzędowo podany do wiadomości publicznej.

Ustawa powinna określać **formę urzędowego podania do wiadomości publicznej** terminu wystąpienia zdarzenia przyszłego oraz organ właściwy do dokonania tej czynności.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy końcowe o utracie mocy obowiązującej ustawy (przykład)

Art. 36. 6. Przepisy art. 15zzzzzy tracą moc po upływie 6 miesięcy **od dnia odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii** w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 ogłoszonego na podstawie art. 46 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Stan epidemii został odwołany z dniem 16 maja 2022 r. na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 12 maja 2022 r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz.U. poz. 1027), które weszło w życie z dniem 16 maja 2022 r.

(ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy końcowe o wejściu w życie ustawy

W ustawie zamieszcza się **przepis określający termin jej wejścia w życie**, chyba że termin ten określają odrębne przepisy ustawy wprowadzającej.

Zgodnie z art. 88 ust. 1 Konstytucji warunkiem wejścia w życie ustaw, rozporządzeń oraz aktów prawa miejscowego **jest ich ogłoszenie**.

Zasady i tryb ogłaszania aktów normatywnych określa ustawa z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461).

Warunkiem wejścia w życie ustawy jest jej ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy o wejściu w życie ustawy

Akty normatywne, zawierające przepisy powszechnie obowiązujące, ogłaszane w dziennikach urzędowych wchodzi w życie po upływie **czternastu dni od dnia ich ogłoszenia**, chyba że dany akt normatywny określi **termin dłuższy**.

W **uzasadnionych przypadkach** akty normatywne mogą wchodzić w życie w **terminie krótszym niż czternaście dni**.

Jeżeli **ważny interes państwa** wymaga natychmiastowego wejścia w życie aktu normatywnego i **zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie**, dniem wejścia w życie może być **dzień ogłoszenia** tego aktu w dzienniku urzędowym.

Nadanie aktowi normatywnemu **wstecznej mocy obowiązującej** jest możliwe, jeżeli **zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie**.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy o wejściu w życie ustawy

Ustawa powinna wchodzić w życie w całości w jednym terminie.

Przepisy ustawy mogą wchodzić w różnym terminie **wyjątkowo** w przypadku, gdy **zróżnicowanie terminów wejścia w życie** poszczególnych przepisów ustawy **jest niezbędne do zrealizowania celu** ustawy oraz **nie narusza jej spójności**.

Jeżeli **zróżnicowanie terminów wejścia w życie** poszczególnych przepisów ustawy mogłoby **naruszać jej spójność lub zmniejszać jej komunikatywność**, a dana instytucja prawna ma mieć zastosowanie do zdarzeń lub stanów rzeczy zaistniałych lub powstałych od określonego dnia, wyraża się to **w odrębnym przepisie** jednoznacznie określającym tę instytucję oraz te zdarzenia lub stany rzeczy.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy o wejściu w życie ustawy

BRZMIENIE PRZEPISU O WEJŚCIU W ŻYCIE USTAWY

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Ustawa wchodzi w życie po upływie... (dni, tygodni, miesięcy, lat) od dnia ogłoszenia.

Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia.

Ustawa wchodzi w życie ... dnia... miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia.

Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie...

(dni, tygodni, miesięcy, lat) od dnia ogłoszenia.

Ustawa wchodzi w życie z dniem... (dzień oznaczony kalendarzowo).

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Ustawa wchodzi w życie..., z wyjątkiem art. ..., który wchodzi w życie... .

Ustawa wchodzi w życie w terminie określonym w ustawie z dnia... - ... (tytuł ustawy wprowadzającej) (Dz.U. ...).

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – przepisy o wejściu w życie ustawy (przykłady)

Art. 235. Ustawa wchodzi w życie **po upływie 14 dni** od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 227 i art. 233, które wchodzi w życie **z dniem ogłoszenia**.

(ustawa z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu)

Art. 70. Ustawa wchodzi w życie **po upływie 6 miesięcy** od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem rozdziału 5 i art. 65, które wchodzi w życie **po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia**.

(ustawa z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim)

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie **z dniem następującym po dniu ogłoszenia**.

(ustawa z dnia 4 października 2018 r. o ustanowieniu Narodowego Dnia Pamięci Duchownych Niezłomnych)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – załącznik do ustawy

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – załącznik do ustawy

Ustawa może zawierać **załączniki**.

Odesłania do załączników zamieszcza się w przepisach merytorycznych ustawy.

W załącznikach do ustawy zamieszcza się w szczególności wykazy, wykresy, wzory, tabele i opisy o charakterze specjalistycznym.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – załącznik do ustawy - przykłady

Art. 8a. 1. Park narodowy jest państwową osobą prawną w rozumieniu art. 9 pkt 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, z późn. zm.).

2. Wykaz parków narodowych stanowi załącznik do ustawy.

Załącznik do ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r.

(Dz. U. z 2023 r. poz. 1336)

WYKAZ PARKÓW NARODOWYCH

- 1) Babiegórski Park Narodowy z siedzibą w Zawoi;
- 2) Białowiecki Park Narodowy z siedzibą w Białowieży;
- 3) Biebrzański Park Narodowy z siedzibą w Osowcu Twierdzy;
- 4) Bieszczadzki Park Narodowy z siedzibą w Ustrzykach Górnych;
- 5) Drawieński Park Narodowy z siedzibą w Drawnie;
- 6) Gorczański Park Narodowy z siedzibą w Porębie Wielkiej;
- 7) Kampinoski Park Narodowy z siedzibą w Izabelinie;
- 8) Karkonoski Park Narodowy z siedzibą w Jeleniej Górze;
- 9) Magurski Park Narodowy z siedzibą w Krempnej;
- 10) Narwiański Park Narodowy z siedzibą w Kurowie;
- 11) Ojcowski Park Narodowy z siedzibą w Ojcowie;
- 12) Park Narodowy „Bory Tucholskie” z siedzibą w Charzykowach;
- 13) Park Narodowy Gór Stołowych z siedzibą w Kudowie-Zdroju;
- 14) Park Narodowy „Ujście Warty” z siedzibą w Chyrzynie;
- 15) Pieniński Park Narodowy z siedzibą w Krościenku nad Dunajcem;
- 16) Poleski Park Narodowy z siedzibą w Urszulinie;
- 17) Roztoczański Park Narodowy z siedzibą w Zwierzyńcu;
- 18) Słowiński Park Narodowy z siedzibą w Smołdzinie;
- 19) Świętokrzyski Park Narodowy z siedzibą w Bodzentynie;
- 20) Tatrzański Park Narodowy z siedzibą w Zakopanem;
- 21) Wielkopolski Park Narodowy z siedzibą w Jeziorach;
- 22) Wigierski Park Narodowy z siedzibą w Krzywem;
- 23) Woliński Park Narodowy z siedzibą w Międzyzdrojach.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – ustawa wprowadzająca

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – ustawa wprowadzająca

W przypadku **ustaw szczególnie obszernych lub zasadniczo zmieniających dotychczasowe ustawy**, przepisy o wejściu w życie ustawy „głównej” oraz przepisy zmieniające, uchylające, epizodyczne, przejściowe i dostosowujące można zamieścić w oddzielnej ustawie **(ustawie wprowadzającej)**.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – ustawa wprowadzająca (przykład)

USTAWA

z dnia 26 stycznia 2018 r.

Przepisy wprowadzające ustawę o Straży Marszałkowskiej

Art. 1. Ustawa z dnia 26 stycznia 2018 r. o Straży Marszałkowskiej (Dz. U. poz. 729) wchodzi w życie **z dniem 20 maja 2018 r.**, z wyjątkiem:

- 1) art. 18, który wchodzi w życie **po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia;**
- 2) art. 56, który wchodzi w życie **po upływie 2 lat od dnia ogłoszenia.**

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – ustawa wprowadzająca

Ustawa wprowadzająca może odnosić się **tylko do jednej ustawy „głównej”**.

Wyjątkowo, jeżeli ustawy „główne” regulują sprawy ściśle ze sobą związane, można jedną ustawę wprowadzającą **odnieść do kilku ustaw „głównych”**.

Do ustaw zmieniających **nie stosuje się ustaw wprowadzających**.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – ustawa wprowadzająca (przykład)

Ustawa

z dnia 6 marca 2018 r.

**Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo przedsiębiorców
oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej**

Rozdział 1

Przepis ogólny

Art. 1. 1. Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646) wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 24 ust. 6, który wchodzi w życie z dniem 1 lutego 2019 r.

2. Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy (Dz. U. poz. 647) wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 52 ust. 2 i 9 oraz art. 57, które wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2018 r.

3. Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców (Dz. U. poz. 648) wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

4. Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 649) wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy – ustawa wprowadzająca (przykład)

Ustawa

z dnia 6 marca 2018 r.

Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej

Art. 236. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 184, który wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2018 r.;
- 2) art. 185, który wchodzi w życie z dniem 11 lipca 2019 r.;
- 3) art. 188, który wchodzi w życie z dniem 1 października 2018 r.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Tekst jednolity ustawy

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Tekst jednolity ustawy

Teksty jednolite są sporządzane w celu ułatwienia korzystania adresatom norm z przepisów, które były zmieniane.

Mają **walor autentyczności** taki sam jak tekst podstawowy i jego zmiany.

W stosunku do tekstu jednolitego występuje **domniemanie**, że jego brzmienie jest takie jakie nadał mu prawodawca.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Tekst jednolity ustawy

Marszałek Sejmu ma obowiązek ogłoszenia tekstu jednolitego ustawy **nie rzadziej niż raz na 12 miesięcy**, jeżeli była ona nowelizowana.

Termin ogłoszenia tekstu jednolitego może określić ustawa.

Tekst jednolity ogłasza się **w formie obwieszczenia** w dzienniku urzędowym, w którym dany akt normatywny ogłoszono.

Tekst jednolity **jest załącznikiem do obwieszczenia**.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej Tekst jednolity ustawy (przykład)

OBWIESZCZENIE

MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 23 maja 2024 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zawodach pielęgniarstwa i położnej

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2702), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

1) ustawą z dnia 1 grudnia 2022 r. o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych (Dz. U. poz. 2705),
2) ustawą z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 185),

3) ustawą z dnia 26 maja 2023 r. o aplikacji mObywatel (Dz. U. poz. 1234)

oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 16 maja 2024 r.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Tekst jednolity ustawy (przykład)

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity ustawy nie obejmuje:

1) art. 234 ustawy z dnia 1 grudnia 2022 r. o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych (Dz. U. poz. 2705), który stanowi:

„Art. 234. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 217 oraz art. 227–232, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;

2) art. 36 ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 185), który stanowi:

„Art. 36. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z wyjątkiem:

1) art. 1:

a) pkt 3 lit. b tiret pierwsze, który wchodzi w życie w terminie określonym w komunikacie ministra właściwego do spraw informatyzacji, o którym mowa w art. 34,

b) pkt 6 w zakresie dodawanego art. 10 ust. 8, który wchodzi w życie w terminie określonym w komunikacie ministra właściwego do spraw informatyzacji, o którym mowa w art. 35,

c) pkt 8:

– lit. a oraz lit. b w zakresie dodawanych ust. 17a oraz 17c–17f, które wchodzi w życie z dniem 1 marca 2023 r.,

– lit. b w zakresie dodawanego ust. 17b, który wchodzi w życie z dniem 1 maja 2023 r.,

d) pkt 9 lit. c i d, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z mocą od dnia 24 lutego 2022 r.,

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Tekst jednolity ustawy (przykład)

Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej

Polskiej z dnia 23 maja 2024 r. (Dz. U. poz. 814)

USTAWA

z dnia 15 lipca 2011 r.

o zawodach pielęgniarki i położnej

Rozdział 2

Zasady wykonywania zawodów

Art. 4. 1. Wykonywanie zawodu pielęgniarki polega na udzielaniu świadczeń zdrowotnych, w szczególności na:

- 1) rozpoznawaniu warunków i potrzeb zdrowotnych pacjenta;
- 2) rozpoznawaniu problemów pielęgnacyjnych pacjenta;
- 3) planowaniu i sprawowaniu opieki pielęgnacyjnej nad pacjentem;
- 4) samodzielnym udzielaniu w określonym zakresie świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych oraz medycznych czynności ratunkowych;
- 5) realizacji zleceń lekarskich w procesie diagnostyki, leczenia i rehabilitacji;
- 6) orzekaniu o rodzaju i zakresie świadczeń opiekuńczo-pielęgnacyjnych;
- 7) edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia;
- 8)²⁾ **stwierdzaniu zgonu, do którego doszło podczas akcji medycznej, o której mowa w art. 41 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2024 r. poz. 652).**

²⁾ **Dodany przez art. 212 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 1 grudnia 2022 r. o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych (Dz. U. poz. 2705), która weszła w życie z dniem 22 czerwca 2023 r.**

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Sprostowanie błędu

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Sprostowanie błędu

Błąd w akcie normatywnym może zostać sprostowany, jeżeli polega na **różnicy między tekstem ogłoszonym a tekstem oryginału przekazanego do ogłoszenia.**

Błędy w ogłoszonym tekście aktu prawnego prostuje się **w formie obwieszczenia.**

Sprostowanie **nie może prowadzić do merytorycznej zmiany tekstu** aktu prawnego.

Sprostowanie błędu ogłasza się **w tym samym dzienniku urzędowym**, w którym ogłoszono prostowany akt.

Błędy w tekstach ustaw i ich tekstach jednolitych prostuje Marszałek Sejmu.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Sprostowanie błędu (przykład)

OBWIESZCZENIE

MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 26 czerwca 2014 r.

o sprostowaniu błędu

Na podstawie art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 197, poz. 1172 i Nr 232, poz. 1378) w jednolitym tekście ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o obligacjach, stanowiącym załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 12 marca 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o obligacjach (Dz. U. poz. 730) w art. 16 w ust. 2 zamiast wyrazów „obligacji imiennej” powinny być wyrazy „obligacji imiennych”.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Sprostowanie błędu (przykład)

OBWIESZCZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW
z dnia 26 marca 2001 r.
O SPROSTOWANIU BŁĘDÓW
(Dz.U. Nr 28, poz. 319)

Na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. Nr 62, poz. 718) prostuje się w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483) następujące błędy:

- 1) w art. 31 w ust. 3 zamiast wyrazu „by” powinien być wyraz „być”;
- 2) w art. 93 w ust. 1 zamiast wyrazu „organizacyjne” powinien być wyraz „organizacyjnie”.

Pierwotne brzmienie przepisów Konstytucji

Art. 31. 3. Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą **by** ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.

Art. 93.1. Uchwały Rady Ministrów oraz zarządzenia Prezesa Rady Ministrów i ministrów mają charakter wewnętrzny i obowiązują tylko jednostki **organizacyjne** podległe organowi wydającemu te akty.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Upoważnienie ustawowe

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Upoważnienie ustawowe do wydania rozporządzenia (aktu wykonawczego do ustawy)

Konstytucja

*Art. 92. 1. Rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. **Upoważnienie** powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu.*

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Upoważnienie obligatoryjne i upoważnienie fakultatywne

Upoważnieniu można nadać charakter:

- obligatoryjny (jeżeli wydanie rozporządzenia jest niezbędne do funkcjonowania ustawy) – wówczas przepisowi upoważniającemu nadaje się brzmienie:

„... (nazwa organu) określi, w drodze rozporządzenia, ...”

albo

- fakultatywny (jeżeli rozstrzygnięcie co do tego, czy i kiedy wydać rozporządzenie, pozostawia się organowi upoważnionemu) – wówczas przepisowi upoważniającemu nadaje się brzmienie:

„... (nazwa organu) może określić, w drodze rozporządzenia, ...”

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Obligatoryjny przepis upoważniający (przykład)

Art. 10. 4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres i wzór rocznego sprawozdania sporządzanego przez przedsiębiorstwo społeczne, uwzględniając potrzebę zgromadzenia jednolitych informacji niezbędnych do oceny prawidłowości realizacji przez przedsiębiorstwo społeczne jego celów oraz spełniania warunków do uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego.

(ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Fakultatywny przepis upoważniający (przykład)

Art. 26. 1e. Minister właściwy do spraw zdrowia może, w drodze rozporządzenia, określić kategorie produktów leczniczych, na których opakowaniach zewnętrznych nie umieszcza się nazwy produktu leczniczego w systemie Braille'a, biorąc pod uwagę bezpieczeństwo stosowania produktu leczniczego, sposób jego podania lub wielkość jego opakowania.

(ustawa z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne)

Art. 22. 5. Minister właściwy do spraw zdrowia może określić, w drodze rozporządzenia, standardy organizacyjne opieki zdrowotnej w wybranych dziedzinach medycyny lub w określonych podmiotach wykonujących działalność leczniczą, kierując się potrzebą zapewnienia odpowiedniej jakości świadczeń zdrowotnych.

(ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Organy wskazane w Konstytucji upoważnione do wydawania rozporządzeń

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Rada Ministrów
3. Prezes Rady Ministrów
4. Minister kierujący działaniem administracji rządowej
5. Przewodniczący określonego w ustawie komitetu, powołany w skład Rady Ministrów
6. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Zakres spraw przekazanych do uregulowania w rozporządzeniu

- określa się w sposób precyzyjny,
- nie może być określony ogólnikowo, w szczególności przez posłużenie się zwrotem: „... określi szczegółowe zasady...”,
- nie może mieć charakteru blankietowego (tzn. nie może uzupełniać ustawy, zamiast ją wykonywać)

blankietowość ma miejsce, gdy w ustawie, w której jest zawarte upoważnienie, nie występują żadne przepisy materialne w określonym zakresie, które miałyby być – zgodnie z upoważnieniem – uszczegółowione w rozporządzeniu, tzn. określony zakres spraw w całości jest przekazany do uregulowania w rozporządzeniu

Nie przekazuje się do uregulowania w rozporządzeniu spraw niewyjaśnionych lub nasuwających trudności przy opracowywaniu ustawy.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Wytyczne dotyczące treści aktu

Wytyczne dotyczące treści rozporządzenia są wskazówkami wyznaczającymi treść rozporządzenia lub sposób ukształtowania jego treści. W wytycznych można wskazać w szczególności:

- 1) rozstrzygnięcia, których nie wolno przewidzieć w rozporządzeniu;
- 2) granice, w jakich muszą zmieścić się rozstrzygnięcia rozporządzenia;
- 3) wymagania, jakim mają odpowiadać rozwiązania przyjęte w rozporządzeniu;
- 4) cele, jakie mają zostać osiągnięte przez rozporządzenie;
- 5) okoliczności, jakie należy uwzględnić, tworząc rozporządzenie.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej Wytyczne dotyczące treści aktu

Przykładowe sformułowania używane przy konstruowaniu wytycznych:

„mając na uwadze”

„biorąc po uwagę”

„kierując się”

„uwzględniając”

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Formułowanie przepisu upoważniającego

Przepis upoważniający formułuje się w jednym artykule tak, aby można było powołać go jako podstawę prawną wydania rozporządzenia.

Art. 12. 5. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres planu transportowego z podziałem na część tekstową i graficzną, uwzględniając skalę opracowań kartograficznych, stosowane oznaczenia i nazewnictwo oraz rodzaj transportu, którym będzie wykonywany przewóz.

(ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym)

Art. 4. 7. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, wykaz badań diagnostycznych, które mogą być wykonywane przez farmaceutę sprawującego opiekę farmaceutyczną, uwzględniając potrzeby pacjentów, ich bezpieczeństwo oraz możliwości lokalowe i techniczne, którymi dysponują apteki ogólnodostępne.

(ustawa z dnia 10 grudnia 2020 r. o zawodzie farmaceuty)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Formułowanie przepisu upoważniającego

W przypadku, gdy przepis upoważniający jest rozbudowany, np. ze względu na wielość spraw przekazanych do uregulowania w rozporządzeniu, dopuszczalne jest zamieszczenie zakresu spraw w punktach, przy czym wytyczne muszą odnosić się wówczas do zakresu spraw wskazanego w **każdym** z punktów (choć mogą być „zbiorczo” wskazane jako część wspólna po wszystkich punktach).

Art. 53. 11. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia:

1) tryb udzielania i sposób rozliczania dotacji, o której mowa w ust. 1, w tym sposób ustalania wysokości dotacji podlegającej zwrotowi, oraz sposób ustalania średniorocznej liczby uczniów, o której mowa w ust. 8, a także wzór formularza rocznego rozliczenia wykorzystania dotacji, mając na celu zapewnienie jawności i przejrzystości gospodarowania środkami budżetu państwa;

2) sposób i terminy ustalania informacji o liczbie dzieci, o których mowa w ust. 6, biorąc pod uwagę możliwość wykorzystania środków komunikacji elektronicznej i informatycznych nośników danych.

(ustawa z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Formułowanie przepisu upoważniającego

W przypadku, gdy przepis upoważniający zawiera bardziej szczegółowe wytyczne, dopuszczalne jest ich zamieszczenie w odrębnym ustępie albo jako drugie zdanie.

Art. 210. 1. Minister właściwy do spraw gospodarki wodnej określi, w drodze rozporządzenia, sposób:

- 1) prowadzenia ewidencji melioracji wodnych;
- 2) zbierania, aktualizowania oraz udostępniania danych z ewidencji melioracji wodnych;
- 3) ustalania obszaru, na który urządzenia melioracji wodnych wywierają korzystny wpływ.

2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw gospodarki wodnej:

- 1) uwzględni potrzebę stworzenia bazy informacyjnej dla planowania, odbudowy, przebudowy oraz utrzymania urządzeń melioracji wodnych;
- 2) uwzględni zasadę interoperacyjności, o której mowa w art. 7 ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej, a także potrzebę harmonizacji zbiorów danych ewidencji melioracji wodnych z innymi zbiorami danych tworzącymi infrastrukturę informacji przestrzennej;
- 3) kieruje się zasięgiem wpływu poszczególnych rodzajów urządzeń melioracji wodnych na poprawę zdolności produkcyjnej gleby.

(ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Przepis upoważniający (przykład)

Art. 10. 3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe wymogi, jakie powinien spełniać wniosek o wystawienie świadectwa potwierdzającego niepreferencyjne pochodzenie towaru, oraz to świadectwo,
  - 2) wzór świadectwa potwierdzającego niepreferencyjne pochodzenie towaru i wniosku o jego wystawienie,
  - 3) sposób i tryb wystawiania przez organy celne świadectwa potwierdzającego niepreferencyjne pochodzenie towaru
- mając na uwadze zapewnienie kompletności informacji niezbędnych do udokumentowania niepreferencyjnego pochodzenia towaru oraz ułatwienie formalności celnych.

(ustawa z dnia 19 marca 2004 r. - Prawo celne)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Przepis upoważniający (przykład)

Art. 103. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Dyrektora Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury oraz Krajowej Rady Komorniczej, określi, w drodze rozporządzenia, organizację i przebieg aplikacji, w tym:

- 1) zadania aplikanta i sposób ich wykonywania,
  - 2) termin rozpoczęcia i zakończenia zajęć seminaryjnych oraz przerwy w ich odbywaniu, a także tryb wyznaczenia dodatkowego terminu rozpoczęcia zajęć seminaryjnych,
  - 3) tryb i sposób organizacji zajęć seminaryjnych i praktyk oraz ich rodzaj,
  - 4) okres niemożności pełnienia przez aplikanta jego obowiązków wliczany do okresu aplikacji oraz tryb postępowania w przypadku jego przekroczenia, a także tryb i sposób usprawiedliwiania niemożności pełnienia przez aplikanta jego obowiązków
- mając na względzie konieczność zapewnienia właściwego prowadzenia aplikacji, wysokiego poziomu szkolenia aplikantów oraz właściwego przygotowania do zawodu komornika, a także mając na uwadze ustawowy czas trwania aplikacji oraz biorąc pod uwagę możliwość zaistnienia szczególnych sytuacji uniemożliwiających rozpoczęcie zajęć seminaryjnych w wyznaczonym terminie.

(ustawa z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Współuczestniczenie w wydawaniu rozporządzenia

Przepis upoważniający może przewidywać wydanie rozporządzenia w ramach współuczestniczenia.

W przepisie upoważniającym określa się wówczas:

- 1) podmiot upoważniany do współuczestniczenia;
- 2) formę współuczestniczenia.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Formy współuczestniczenie w wydaniu rozporządzenia

Współuczestniczenie w wydaniu rozporządzenia może polegać na:

- wspólnym wydaniu rozporządzenia przez upoważnione podmioty
- osiągnięciu porozumienia w sprawie treści rozporządzenia (przy braku porozumienia rozporządzenie nie dochodzi do skutku)
- wyrażeniu opinii o projekcie rozporządzenia (niezasięgnięcie opinii skutkuje tym, że rozporządzenie nie dochodzi do skutku)
- zainicjowaniu rozporządzenia przez inny podmiot (brak inicjatywy uniemożliwia wydanie rozporządzenia przez podmiot upoważniony do jego wydania)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Formułowanie przepisu upoważniającego do współuczestniczenia w wydaniu rozporządzenia

Minister (inny podmiot)... oraz minister (inny podmiot)... określą (mogą określić)... (wspólne wydanie)

Minister (inny podmiot)... w porozumieniu z ministrem (innym podmiotem)... określi (może określić)... (wydanie w porozumieniu)

Minister (inny podmiot)..., po zasięgnięciu opinii (nazwa podmiotu)..., określi (może określić)... (wydanie po zasięgnięciu opinii)

Minister (inny podmiot)..., na wniosek ministra (innego podmiotu)..., określi (może określić)... (wydanie po zainicjowaniu)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Formułowanie przepisu upoważniającego do współuczestniczenia w wydaniu rozporządzenia (przykłady)

Minister właściwy do spraw transportu oraz minister właściwy do spraw żeglugi śródlądowej określą, w drodze rozporządzenia:

Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

Minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, ministrem właściwym do spraw wewnętrznych oraz ministrem właściwym do spraw administracji publicznej określi, w drodze rozporządzenia,

Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Komorniczej:

określi, w drodze rozporządzenia - w zakresie niezastrzeżonym w innych ustawach do właściwości innych organów - minister właściwy do spraw pracy na wniosek właściwego ministra.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Przepis upoważniający do współuczestniczenia w wydaniu rozporządzenia (przykład)

Art. 5. 9. Minister właściwy do spraw klimatu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej określi, w drodze rozporządzenia, zasady i sposób organizacji wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska oraz ich delegatur, mając na względzie zapewnienie ich sprawnego i jednolitego działania.

(ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa rozporządzenia

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Rozporządzenie – akt wykonawczy do ustawy

Realizując upoważnienie ustawowe i opracowując projekt rozporządzenia trzeba mieć na uwadze, że rozporządzenie:

- jest wydawane wyłącznie na podstawie wyraźnego przepisu kompetencyjnego, tj. upoważnienia zawartego w ustawie (nie ma charakteru samoistnego, jest ściśle związane z ustawą, której przepisy konkretyzuje),
- uszczegóławia ustawę (jest związane z treścią ustawy i służy do jej wykonania - zakres spraw określanych w rozporządzeniu wynika z ustawowego przepisu upoważniającego do jego wydania),
- powinno wchodzić w życie w dniu wejścia w życie ustawy, na podstawie której jest ono wydawane (nie może wejść w życie wcześniej).

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Rozporządzenie – akt wykonawczy do ustawy

Na podstawie jednego upoważnienia ustawowego wydaje się jedno rozporządzenie.

Jeżeli upoważnienie przekazuje do uregulowania różne sprawy, które dają się tematycznie wyodrębnić, tak że ich zakresy są rozłączne – wtedy na podstawie takiego upoważnienia można wydać więcej niż jedno rozporządzenie.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Rozporządzenie – akt wykonawczy do ustawy (przykład)

Art. 2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia:

- 1) określa stanowiska, na których w urzędach wymienionych w art. 1 zatrudniani pracownicy są urzędnikami państwowymi w rozumieniu ustawy;*
- 2) może rozciągnąć w całości lub w części przepisy ustawy na pracowników innych urzędów państwowych niż określone w art. 1.*

(ustawa z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Rozporządzenie – akt wykonawczy do ustawy (przykład)

*Rozporządzenie Rady Ministrów
z dnia 9 lutego 1991 r.*

*w sprawie rozciągnięcia przepisów ustawy o pracownikach urzędów państwowych na pracowników Biura
Bezpieczeństwa Narodowego przy Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej*

Na podstawie art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. Nr 31, poz. 214, z 1984 r. Nr 35, poz. 187, z 1988 r. Nr 19, poz. 132, z 1989 r. Nr 4, poz. 24, Nr 34, poz. 178 i 182 oraz z 1990 r. Nr 20, poz. 121) zarządza się, co następuje:

§ 1. Przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. Nr 31, poz. 214, z 1984 r. Nr 35, poz. 187, z 1988 r. Nr 19, poz. 132, z 1989 r. Nr 4, poz. 24, Nr 34, poz. 178 i 182 oraz z 1990 r. Nr 20, poz. 121) stosuje się w całości do pracowników Biura Bezpieczeństwa Narodowego przy Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Rozporządzenie – akt wykonawczy do ustawy

W rozporządzeniu zamieszcza się tylko przepisy regulujące sprawy przekazane do unormowania w przepisie upoważniającym (upoważnieniu ustawowym). W związku z tym:

- w rozporządzeniu nie powtarza się przepisów ustawy upoważniającej oraz przepisów innych aktów normatywnych,
- wyczerpująco reguluje sprawy przekazane do unormowania w upoważnieniu,
- nie reguluje się spraw wykraczających poza zakres przekazany w upoważnieniu,
- w rozporządzeniu nie może przekazać do uregulowania spraw określonych w upoważnieniu innemu organowi (zakaz subdelegacji).

Zarówno niewykonanie upoważnienia w całości, jak i przekroczenie upoważnienia może skutkować uznaniem rozporządzenia za niekonstytucyjne.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Układ i redagowanie przepisów rozporządzenia

Do projektów rozporządzeń stosuje się **co do zasady te same reguły dotyczące układu przepisów i ich redagowania, które stosuje się przy opracowywaniu projektu ustawy**, w tym dotyczące:

- kolejności zamieszczanych regulacji (przepisy merytoryczne ogólne i szczegółowe, przepisy epizodyczne, przejściowe i dostosowujące, przepis uchylający, przepis o wejściu w życie),
- dokonywania zmiany (nowelizacji),
- sporządzania tekstu jednolitego,
- sprostowania błędów

przy uwzględnieniu odmienności charakterystycznych dla opracowywania projektu rozporządzenia (wynikających chociażby z umiejscowienia rozporządzenia w hierarchii źródeł prawa i jego wykonawczego charakteru względem ustawy).

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej Układ i redagowanie przepisów rozporządzenia

W rozporządzeniu nie zamieszcza się np.:

- przepisów karnych i przepisów o karach pieniężnych
- przepisów odsyłających do przepisów karnych i przepisów o karach pieniężnych
- przepisów zmieniających (ustawy i inne rozporządzenia)
- przepisów uchylających ustawy

Inne jest również oznaczanie podstawowych jednostek redakcyjnych - w rozporządzeniu jest to paragraf (§), a w ustawie artykuł (art.).

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Tytuł rozporządzenia

W tytule rozporządzenia w oddzielnych wierszach zamieszcza się:

- 1) oznaczenie rodzaju aktu;
- 2) nazwę organu wydającego rozporządzenie;
- 3) datę rozporządzenia;
- 4) określenie przedmiotu rozporządzenia.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Nazwa organu wydającego rozporządzenie

W tytule rozporządzenia nazwę organu wydającego rozporządzenie podaje się w brzmieniu ustalonym w przepisach o utworzeniu tego organu (np. w przypadku organów, takich jak Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Rada Ministrów, Prezes Rady Ministrów, wskazuje się ją nazwą występującą w Konstytucji RP).

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej Tytułu rozporządzenia (przykład)

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW z dnia 16 maja 2024 r.

w sprawie zniesienia niektórych pełnomocników Rządu

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Nazwa organu wydającego rozporządzenie

W przypadku ministrów ich nazwę podaje się według nazwy ministerstwa, którym kierują (np. Minister Zdrowia, Minister Infrastruktury, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego), **z wyjątkiem Ministra Obrony Narodowej i Ministra Sprawiedliwości**, których wskazuje się ich nazwami własnymi (gdyż nazwy własne tych dwóch ministrów występują w Konstytucji RP).

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej Tytułu rozporządzenia (przykład)

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ
z dnia 7 maja 2024 r.
w sprawie przeprowadzania zaciągu ochotniczego

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej Tytułu rozporządzenia (przykład)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 26 kwietnia 2024 r.

**w sprawie wynagrodzenia zasadniczego asystentów i starszych
asystentów prokuratorów**

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Nazwa organu wydającego rozporządzenie

Jeżeli w upoważnieniu ustawowym jako organ właściwy do wydania rozporządzenia wskazano ministra określonego nazwą działu administracji rządowej, do tytułu rozporządzenia po nazwie ministra wydającego rozporządzenie dodaje się odnośnik, w którym wskazuje się przepis prawny, na podstawie którego minister ten kieruje działem administracji rządowej wskazanym w upoważnieniu ustawowym.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej Tytułu rozporządzenia (przykład)

Przykład tytułu rozporządzenia, gdy w upoważnieniu ustawowym jako organ właściwy do wydania rozporządzenia wskazano ministra określonego nazwą działu administracji rządowej

(„Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, ...”)

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA ZDROWIA¹⁾

z dnia 19 kwietnia 2024 r.

w sprawie ustawicznego rozwoju zawodowego osób wykonujących niektóre zawody medyczne

¹⁾ Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej – zdrowie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz. U. poz. 2704).

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Rozporządzenie tzw. atrybucyjne przywoływane w odnośniku do tytułu rozporządzenia przy nazwie ministra wskazanego nazwą działu administracji rządowej (przykład)

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów

z dnia 18 grudnia 2023 r

w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia

(Dz. U. z 2023 r. poz. 2704)

Na podstawie art. 33 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz.U. z 2022 r. poz. 1188 oraz z 2023 r. poz. 1195, 1234 i 1641) zarządza się, co następuje:

§ 1 . 1. Rozporządzenie określa szczegółowy zakres działania Ministra Zdrowia, zwanego dalej „ministrem”.

2. **Minister kieruje działem administracji rządowej - zdrowie.**

3. Minister jest dysponentem części 46 budżetu państwa.

4. Obsługę ministra zapewnia Ministerstwo Zdrowia.

5. Organy podległe ministrowi lub przez niego nadzorowane określa załącznik do rozporządzenia.

§ 2 Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z mocą od dnia 13 grudnia 2023 r.

Załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów
z dnia 18 grudnia 2023 r. (Dz. U. poz. 2704)

ORGANY PODLEGLE MINISTROWI ZDROWIA LUB PRZEZ NIEGO NADZOROWANE

- 1) Główny Inspektor Farmaceutyczny;
- 2) Główny Inspektor Sanitarny;
- 3) Prezes Biura do spraw Substancji Chemicznych;
- 4) Prezes Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Minister określony nazwą działu administracji rządowej jako organ wydający rozporządzenie

Zakres działów administracji rządowej oraz właściwość ministra kierującego danym działem określa ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej.

Art. 3. 1. Ustalenie szczegółowego zakresu działania ministra kierującego określonym działem następuje na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 33 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz.U. z 2022 r. poz. 1188), z uwzględnieniem przepisów niniejszej ustawy.

Art. 4. 1. Ministra kierującego określonym działem określa się jako ministra właściwego do spraw oznaczonych nazwą danego działu, określoną w art. 5 ustawy o działach administracji rządowej.

Art. 5. Ustala się następujące działy:

1) administracja publiczna;

1a) budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo;

1b) aktywa państwowe;

2) budżet;

2a) energia;

3) finanse publiczne;

4) gospodarka;

5) gospodarka morska;

6) gospodarka wodna; (c.d. na następnej stronie)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Minister określony nazwą działu administracji rządowej jako organ wydający rozporządzenie

6a) gospodarka złożami kopalin;

7) instytucje finansowe;

7a) informatyzacja;

8) członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej;

8a) klimat;

9) kultura i ochrona dziedzictwa narodowego;

10) kultura fizyczna;

11) łączność;

12) (uchylony)

13) (uchylony)

14) obrona narodowa;

15) oświata i wychowanie;

16) praca;

17) rolnictwo;

18) rozwój wsi;

18a) rozwój regionalny; (c.d. na następnej stronie)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Minister określony nazwą działu administracji rządowej jako organ wydający rozporządzenie

18b) rynki rolne;

18c) rybołówstwo;

19) (uchylony)

20) sprawiedliwość;

21) szkolnictwo wyższe i nauka;

22) transport;

22a) turystyka;

23) środowisko;

23a) rodzina;

24) sprawy wewnętrzne;

25) wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne;

26) zabezpieczenie społeczne;

27) sprawy zagraniczne;

28) zdrowie;

29) żegluga śródlądowa.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Data, oznaczenie rodzaju aktu oraz określenie przedmiotu rozporządzenia

Jako datę rozporządzenia podaje się dzień określony kalendarzowo, w którym zostało ono podpisane przez organ wydający to rozporządzenie (przy użyciu zwrotu „z dnia...”, przy czym dzień zapisuje się cyframi arabskimi, nazwę miesiąca słownie, a rok cyframi arabskimi ze skrótem „r.”).

Oznaczenie rodzaju aktu (czyli „rozporządzenie”) oraz nazwę organu wydającego rozporządzenie pisze się wielkimi literami.

Określenie przedmiotu rozporządzenia:

- powinno być sformułowane możliwie **najzwięźlej**,
- rozpoczyna się od wyrazów „w sprawie...”,
- nie powtarza się w nim dosłownie wskazanego w upoważnieniu ustawowym zakresu spraw przekazanych do uregulowania w rozporządzeniu ani wytycznych dotyczących jego treści, chyba że zakres spraw został zwięźle wskazany w upoważnieniu ustawowym.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Data, oznaczenie rodzaju aktu oraz określenie przedmiotu rozporządzenia (przykład)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI¹⁾

z dnia 20 maja 2024 r.

w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół

¹⁾Minister Edukacji kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji (Dz. U. poz. 2717).

Zwięzłe oznaczenie przedmiotu rozporządzenia w odniesieniu do rozbudowanego w upoważnieniu ustawowym zakresu spraw przekazanych do uregulowania w rozporządzeniu (brzmienie upoważnienia na następnej stronie)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Data, oznaczenie rodzaju aktu oraz określenie przedmiotu rozporządzenia (przykład)

Art. 47. 1. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia:

3) ramowe plany nauczania dla poszczególnych typów szkół, w tym:

- a) tygodniowy, a w przypadku szkół prowadzących zajęcia w formie zaocznej - semestralny, wymiar godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych, z wyjątkiem wymiaru godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego w branżowej szkole II stopnia,
  - b) minimalny tygodniowy wymiar godzin zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych,
  - c) minimalny wymiar godzin zajęć z zakresu doradztwa zawodowego,
  - d) maksymalny tygodniowy wymiar i przeznaczenie godzin, które organ prowadzący może dodatkowo przyznać w roku szkolnym na realizację zajęć edukacyjnych, w szczególności dodatkowych zajęć edukacyjnych i zajęć z języka migowego, lub na zwiększenie liczby godzin wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych,
  - e) przeznaczenie godzin stanowiących różnicę między sumą godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego a minimalną liczbą godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie określoną w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego, w szczególności na przygotowanie uczniów do uzyskania dodatkowych umiejętności zawodowych, kwalifikacji rynkowej funkcjonującej w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji lub dodatkowych uprawnień zawodowych,
  - f) tygodniowy, a w przypadku szkół prowadzących zajęcia w formie zaocznej - semestralny, wymiar i przeznaczenie godzin do dyspozycji dyrektora szkoły,
  - g) warunki i sposób realizacji zajęć edukacyjnych
- uwzględniając zakres celów kształcenia i treści nauczania określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego lub podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego, potrzebę dostosowania oferty edukacyjnej szkół do potrzeb i zainteresowań uczniów oraz potrzeb rynku pracy, a także realizację zajęć edukacyjnych, o których mowa w art. 109 ust. 2, oraz możliwość przygotowania uczniów do uzyskania umiejętności przydatnych do wykonywania określonego zawodu;
4. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania może określić przypadki, w których uczniowi można przedłużyć oraz skrócić okres nauki w szkole, biorąc pod uwagę konieczność realizacji w tym okresie podstawy programowej kształcenia ogólnego lub podstawy programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Podstawa prawna wydania rozporządzenia

Tekst rozporządzenia rozpoczyna się od przytoczenia przepisu ustawy zawierającego upoważnienie ustawowe, jako podstawy prawnej wydania rozporządzenia (co podkreśla jego wykonawczy – względem ustawy – charakter), co wyraża się zwrotem:

„Na podstawie art. .... ustawy.... (tytuł ustawy z oznaczeniem dziennika urzędowego, w którym została ogłoszona ta ustawa i jej zmiany albo ostatni tekst jednolity i jego zmiany) zarządza się, o następuje:”

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej Podstawa prawna wydania rozporządzenia (przykłady)

Na podstawie art. 23 ust. 5 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. z 2023 r. poz. 1666 i 2005) zarządza się, co następuje:

Na podstawie art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2023 r. poz. 960, 1688 i 2029) zarządza się, co następuje:

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Podstawa prawna wydania rozporządzenia

Tytuł ustawy, w której jest zamieszczony przepis upoważniający, wraz z oznaczeniem dziennika urzędowego, w którym została ogłoszona ta ustawa i jej zmiany albo ostatni tekst jednolity i jego zmiany, przytacza się tylko w podstawie prawnej rozporządzenia, a w treści rozporządzenia ustawę tę powołuje się skrótowo, przytaczając tylko jej tytuł.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY¹⁾

z dnia 29 grudnia 2023 r.

w sprawie wysokości wpłaty lotniczej w 2024 r.

Na podstawie art. 26d ust. 7 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2023 r. poz. 2110) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa wysokość wpłaty z tytułu kosztów realizowania przez Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego zadań państwowej władzy nadzorującej związanych z zapewnianiem służb żeglugi powietrznej, o której mowa w art. 26d ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze, zwanej dalej „wpłatą lotniczą”.

§ 2. Wysokość wpłaty lotniczej na rok 2024 wynosi 14 835 436 zł.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Przepisy ogólne rozporządzenia

W przepisach ogólnych rozporządzenia:

- 1) określa się jego przedmiot, jeżeli nie jest on określony w tytule rozporządzenia w sposób szczegółowy i wyczerpujący, rozpoczynając przepis od wyrazów: „Rozporządzenie określa...”;
- 2) zamieszcza się postanowienia o stosowanych w rozporządzeniu definicjach i skrótach.

W przepisach ogólnych zamieszcza się również inne, niż wskazane w ust. 1, postanowienia wspólne dla wszystkich albo dla większości przepisów merytorycznych zawartych w rozporządzeniu.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Przepis określający zakres przedmiotowy rozporządzenia (przykład)

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

z dnia 30 grudnia 2016 r.

w sprawie świadectwa pracy

Na podstawie art. 97 § 4 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1320) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółową treść świadectwa pracy;
- 2) sposób i tryb wydawania świadectwa pracy;
- 3) sposób i tryb prostowania i uzupełniania świadectwa pracy;
- 4) pomocniczy wzór świadectwa pracy.

Art. 97 § 4 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy:

Minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, szczegółową treść świadectwa pracy, sposób i tryb jego wydawania, prostowania i uzupełniania oraz pomocniczy wzór świadectwa pracy, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia właściwej realizacji celów, jakim służą informacje zawarte w świadectwie pracy.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Przepis określający zakres przedmiotowy rozporządzenia (przykład)

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ¹⁾

z dnia 7 lutego 2024 r.

w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży

Na podstawie art. 47 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, 1693, 1938 i 2760) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) standard obowiązujących podstawowych usług świadczonych przez domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży;
- 2) tryb kierowania i przyjmowania do domów, o których mowa w pkt 1.

Art. 47 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, standard obowiązujących podstawowych usług świadczonych przez domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz tryb kierowania i przyjmowania do takich domów, uwzględniając możliwości odizolowania ubiegających się o pomoc osób od osoby stosującej przemoc domową i przezwyciężenia sytuacji kryzysowej.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Przepisy ogólne rozporządzenia (przykład)

Przykład zamieszczenia w przepisach ogólnych rozporządzenia przepisu wspólnego dla przepisów merytorycznych rozporządzenia i słowniczka pojęć (definicji) używanych w rozporządzeniu

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA INFRASTRUKTURY¹⁾

z dnia 16 maja 2023 r.

w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać obiekty budowlane metra i ich usytuowanie

Na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2023 r. poz. 682, 553 i 967) zarządza się, co następuje:

DZIAŁ I

Przepisy ogólne

§ 1. Przepisy rozporządzenia stosuje się przy projektowaniu i robotach budowlanych obiektów budowlanych metra i urządzeń budowlanych związanych z metrem.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

1) czepnio-wyrzutni wentylacji podstawowej – rozumie się przez to budowlę naziemną metra zlokalizowaną wzdłuż linii metra albo usytuowaną w budynku sąsiadującym z linią metra, uczestniczącą w obiegu powietrza realizowanym za pośrednictwem wentylatorów wentylacji podstawowej między terenem a obiektem podziemnym stacji metra lub szlaku metra;

2) dotykowych znakach ostrzegawczych – rozumie się przez to zbiór elementów wypukłych umieszczonych na poziomie posadzki, umożliwiających ich wyczuwanie przez dotyk, stanowiący oznakowanie granicy stref zagrożenia;

3) jezdnej sieci trakcyjnej – rozumie się przez to izolowany przewód zasilający pojazd metra w energię elektryczną, w tym w postaci trzeciej szyny, stanowiący część sieci trakcyjnej;

4) linii metra – rozumie się przez to ciągły układ stacji metra, stacji techniczno-postojowych i szlaków metra, wraz z to-rami, rozjazdami, budynkami i budowlami oraz urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia ruchu pojazdów metra;

(...)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Przepis uchylający dotychczasowe rozporządzenie

Organ, który wydaje nowe rozporządzenie na podstawie tego samego, nadal obowiązującego przepisu upoważniającego (czyli nowe rozporządzenie ma zastąpić dotychczasowe), powinien wyeliminować z systemu prawa dotychczasowe rozporządzenie.

W tym celu w nowym rozporządzeniu (przed przepisem o jego wejściu w życie) zamieszcza się przepis uchylający w brzmieniu:

„Traci moc rozporządzenie... (tytuł dotychczasowego rozporządzenia wraz z miejscem jego publikacji)”

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Przepis uchylający dotychczasowe rozporządzenie (przykład)

Traci moc rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 25 lipca 2022 r. w sprawie wysokości zasadniczego wynagrodzenia miesięcznego lekarzy i lekarzy dentystów odbywających specjalizację w ramach rezydentury (Dz. U. poz. 1579).

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Odnośnik informujący o utracie mocy rozporządzenia

W przypadku gdy:

- dotychczasowe rozporządzenie zostało czasowo zachowane w mocy przez obowiązującą ustawę (czyli o jego czasowym obowiązywaniu przesądziła sama ustawa)
- w ustawie został zmieniony lub uchylony przepis upoważniający do wydania rozporządzenia

Nie uchyla się dotychczasowego rozporządzenia w nowym rozporządzeniu, ale zamieszcza się w nim jedynie odnośnik do przepisu o wejściu w życie informujący o rozporządzeniu, które przestało obowiązywać na podstawie samego prawa (czyli na podstawie samej ustawy).

W odnośniku takim podaje się termin utraty mocy obowiązującej wymienionego rozporządzenia oraz przepis prawny, w następstwie którego przestało ono obowiązywać.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Odnośnik informujący o utracie mocy rozporządzenia (przykład)

§ 21. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.²⁾

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2247), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia na podstawie art. 26 ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1440).

Art. 26. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 18 ustawy zmienianej w art. 20 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 18 ustawy zmienianej w art. 20, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż przez 60 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, i mogą być zmieniane na podstawie tych przepisów.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Zmiana (nowelizacja) rozporządzenia

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Zmiana (nowelizacja) rozporządzenia

Rozporządzenie można zmieniać:

- rozporządzeniem późniejszym
- wydanym na podstawie tego samego, nadal obowiązującego przepisu upoważniającego
- przez organ, który wydał rozporządzenie zmieniane

Zmienia się zawsze pierwotny tekst rozporządzenia.

Jednym rozporządzeniem zmieniającym można dokonać zmiany tylko jednego rozporządzenia.

Nie nowelizuje się rozporządzenia czasowo zachowanego w mocy przez nową ustawę (chyba że ustawa ta wyraźnie przewiduje taką możliwość).

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Tytuł rozporządzenia zmieniającego

ROZPORZĄDZENIE

RADY MINISTRÓW (ewentualnie innego organu)

z dnia.....

zmieniające rozporządzenie w sprawie...

W tytule rozporządzenia zmieniającego pomijamy:

- nazwę organu, który wydał rozporządzenie zmieniane
- datę wydania rozporządzenia zmienianego
- oznaczenie dzienników urzędowych, w których zostało ogłoszone rozporządzenie zmieniane i jego zmiany (albo ostatni tekst jednolity i jego zmiany)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej Tytuł rozporządzenia zmieniającego (przykład)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA¹⁾

z dnia 28 czerwca 2023 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie szpitalnego oddziału ratunkowego

Rozporządzenie zmieniające zmienia rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 czerwca 2019 r. w sprawie szpitalnego oddziału ratunkowego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1225)

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Redagowanie przepisów rozporządzenia zmieniającego

W rozporządzeniu zmieniającym:

- wskazuje się podstawę prawną jego wydania (**analogiczną, jak w rozporządzeniu zmienianym**),
- pierwszy przepis oznacza się jako „§ 1” i wymienia się w nim wszystkie dokonywane zmiany

„§ 1. W rozporządzeniu ....(tytuł zmienianego rozporządzenia) wprowadza się następujące zmiany: ....”

W § 2 rozporządzenia zmieniającego zamieszcza się przepis o jego wejściu w życie.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Redagowanie przepisów rozporządzenia zmieniającego (przykład)

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ZDROWIA ¹⁾
z dnia 22 maja 2024 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie szpitalnego oddziału ratunkowego

Na podstawie art. 34 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2024 r. poz. 652) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 27 czerwca 2019 r. w sprawie szpitalnego oddziału ratunkowego (Dz. U. z 2024 r. poz. 336) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 2 w ust. 1 w pkt 1 w lit. e średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. f w brzmieniu:

„f) podmioty (grupy, sekcje, zespoły) jednostek budżetowych oraz jednostek wojskowych realizujących czynności ratunkowe, ewakuację medyczną oraz transport sanitarny, o których mowa w art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 991, 1675 i 1972);”;

2) użyte w § 15 w pkt 4a oraz w § 16 w pkt 1 wyrazy „30 czerwca 2024 r.” zastępuje się wyrazami „31 grudnia 2024 r.”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej – zdrowie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz. U. poz. 2704).

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Rozporządzenie zmieniające (w przypadku, gdy dokonuje się jednej zmiany - przykład)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW¹⁾

z dnia 23 listopada 2023 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie zaniechania poboru podatku od niektórych instytucji finansowych

Na podstawie art. 22 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2383) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 27 stycznia 2023 r. w sprawie zaniechania poboru podatku od niektórych instytucji finansowych (Dz. U. poz. 213) w § 2 po wyrazie „2023” dodaje się wyrazy „i 2024”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej Redagowanie przepisów rozporządzenia zmieniającego

Przepisy przejściowe, epizodyczne i dostosowujące, konieczne ze względu na dokonywaną nowelizację rozporządzenia, zamieszcza się po § 1 (czyli przed przepisem o wejściu w życie) w kolejno oznaczonych paragrafach (§).

II. Wybrane zasady techniki prawodawczej

Rozporządzenie zmieniające zawierające przepis przejściowy (przykład)

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI ¹⁾

z dnia 6 lipca 2023 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie legitymacji służbowych oraz znaków identyfikacyjnych funkcjonariuszy Straży Granicznej

Na podstawie art. 66 ust. 3 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1080 i 1088) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 lipca 2014 r. w sprawie legitymacji służbowych oraz znaków identyfikacyjnych funkcjonariuszy Straży Granicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 446) w § 13 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Znak wydaje Komendant Główny Straży Granicznej, Rektor-Komendant Wyższej Szkoły Straży Granicznej, Komendant Biura Spraw Wewnętrznych Straży Granicznej, komendant oddziału Straży Granicznej, komendant ośrodka Straży Granicznej i komendant ośrodka szkolenia Straży Granicznej funkcjonariuszom pełniącym służbę odpowiednio w Komendzie Głównej Straży Granicznej, Wyższej Szkole Straży Granicznej, Biurze Spraw Wewnętrznych Straży Granicznej, oddziale Straży Granicznej, ośrodku Straży Granicznej i ośrodku szkolenia Straży Granicznej.”.

§ 2. Posiadany przez funkcjonariusza Straży Granicznej znak identyfikacyjny funkcjonariusza Straży Granicznej wydany przez Komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Straży Granicznej przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zachowuje ważność.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 października 2023 r.

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Definicje

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Definicje

W ustawie lub innym akcie normatywnym (np. rozporządzeniu) formułuje się definicję danego określenia, jeżeli:

- 1) dane określenie jest wieloznaczne;
- 2) dane określenie jest nieostre, a jest pożądane ograniczenie jego nieostrości;
- 3) znaczenie danego określenia nie jest powszechnie zrozumiałe;
- 4) ze względu na dziedzinę regulowanych spraw istnieje potrzeba ustalenia nowego znaczenia danego określenia.

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Definicje (przykłady)

organ wnioskujący - właściwy organ państwa członkowskiego, który składa wniosek o powiadomienie o decyzji o nałożeniu administracyjnej kary pieniężnej lub grzywny administracyjnej w związku z naruszeniem przepisów dotyczących delegowania kierowców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i z tego terytorium lub o egzekucję takiej kary lub grzywny

system IMI - system wymiany informacji na rynku wewnętrznym, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1024/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym i uchylającym decyzję Komisji 2008/49/WE („rozporządzenie w sprawie IMI”) (Dz. Urz. UE L 316 z 14.11.2012, str. 1, z późn. zm.¹⁾)

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Definicje

Definicje formułuje się w:

- w przepisach ogólnych ustawy lub innego aktu normatywnego (np. w tzw. słowniczku pojęć), przy użyciu zwrotu: „ilekroć w niniejszej ustawie jest mowa o ... należy przez to rozumieć...” – jeżeli dane określenie ma być używane w jednym znaczeniu w obrębie całej ustawy lub innego aktu normatywnego
- w danej jednostce systematyzacyjnej (np. w rozdziale, dziale, tytule) – jeżeli dane określenie ma być używane w ustalonym znaczeniu tylko w obrębie danej jednostki systematyzacyjnej
- w danym przepisie (np. jako definicję nawiasową) – jeżeli jest to pierwszy przepis, w którym występuje definiowane określenie

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Definicje

W obrębie danej ustawy lub innym akcie normatywnego nie wolno posługiwać się zdefiniowanym określeniem w innym znaczeniu, niż ustalone w drodze definicji.

W akcie normatywnym niższym rangą niż ustawa bez upoważnienia ustawowego nie formułuje się definicji ustalających znaczenia określeń ustawowych.

W akcie wykonawczym nie formułuje się definicji, które ustalałyby znaczenia określeń zawartych w ustawie upoważniającej.

III. Wybrane środki techniki prawodawczej Definicje (przykład definicji w przepisach ogólnych ustawy)

Dział pierwszy. Przepisy ogólne.

Rozdział I. Przepisy wstępne.

Art. 9. § 1. Ilekroć w Kodeksie pracy jest mowa o prawie pracy, rozumie się przez to przepisy Kodeksu pracy oraz przepisy innych ustaw i aktów wykonawczych, określające prawa i obowiązki pracowników i pracodawców, a także postanowienia układów zbiorowych pracy i innych opartych na ustawie porozumień zbiorowych, regulaminów i statutów określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy.

(Kodeks pracy)

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Definicje (przykład definicji w jednostce systematyzacyjnej ustawy)

Dział szósty. Czas pracy.

Rozdział I. Przepisy ogólne.

Art. 128. § 1. Czasem pracy jest czas, w którym pracownik pozostaje w dyspozycji pracodawcy w zakładzie pracy lub w innym miejscu wyznaczonym do wykonywania pracy.

§ 2. Ilekroć w przepisach działu jest mowa o:

- 1) pracy zmianowej - należy przez to rozumieć wykonywanie pracy według ustalonego rozkładu czasu pracy przewidującego zmianę pory wykonywania pracy przez poszczególnych pracowników po upływie określonej liczby godzin, dni lub tygodni;*
- 2) pracownikach zarządzających w imieniu pracodawcy zakładem pracy - należy przez to rozumieć pracowników kierujących jednoosobowo zakładem pracy i ich zastępców lub pracowników wchodzących w skład kolegiального organu zarządzającego zakładem pracy oraz głównych księgowych.*

(ustawa - Kodeks pracy)

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Definicje (przykład definicji w przepisach ogólnych ustawy w słowniczku)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 3. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

1) *obiekcie budowlanym* – należy przez to rozumieć budynek, budowlę bądź obiekt małej architektury, wraz z instalacjami zapewniającymi możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem, wzniesiony z użyciem wyrobów budowlanych;

2) *budynku* – należy przez to rozumieć taki obiekt budowlany, który jest trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych oraz posiada fundamenty i dach;

2a) *budynku mieszkalnym jednorodzinnym* – należy przez to rozumieć budynek wolno stojący albo budynek w zabudowie bliźniaczej, szeregowej lub grupowej, służący zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, stanowiący konstrukcyjnie samodzielną całość, w którym dopuszcza się wydzielenie nie więcej niż dwóch lokali mieszkalnych albo jednego lokalu mieszkalnego i lokalu użytkowego o powierzchni całkowitej nieprzekraczającej 30 % powierzchni całkowitej budynku;

3) (.....)

(ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane)

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Definicje (przykład definicji w danym przepisie, tzw. nawiasowej)

Rozdział IIb. Zatrudnianie pracowników w formie telepracy

Art. 67⁵. § 1. Praca może być wykonywana regularnie poza zakładem pracy, z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu przepisów o świadczeniu usług drogą elektroniczną (telepraca).

(ustawa - Kodeks pracy)

Art. 128. Obowiązek dostarczania środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania (obowiązek alimentacyjny) obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo.

(ustawa – Kodeks rodzinny i opiekuńczy)

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Skróty

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Skróty

- można wprowadzić dla oznaczenia określenia złożonego, składającego się z więcej niż jednego wyrazu, które wielokrotnie powtarza się w tekście aktu normatywnego
- ma służyć skrótowości tekstu (długość tekstu uzyskanego po zastosowaniu skrótu ulegnie zmniejszeniu)
- wprowadza się w przepisach ogólnych aktu normatywnego lub jego jednostki systematyzacyjnej albo w tym przepisie tego aktu, w którym po raz pierwszy zostało użyte skracane określenie złożone
- może składać się z pierwszych liter skracanego określenia złożonego, napisanych wielkimi lub małymi literami, z jednego spośród wyrazów wchodzących w skład określenia złożonego albo z wyrazu niewchodzącego w skład tego określenia
- skrót formułuje się w postaci: „... (określenie złożone w pełnym brzmieniu), zwane dalej... („skrót”)”

III. Wybrane środki techniki prawodawczej Skróty (przykłady)

działania mające na celu informowanie o jakości i cechach, w tym zaletach, rzepaku, rzepiku, soi, lnu oraz konopi, zwanym dalej „roślinami oleistymi”,

Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, zwanego dalej „Krajowym Ośrodkiem”,

w rozumieniu art. 151 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1308/2013”,

III. Wybrane środki techniki prawodawczej Skróty (przykłady)

Przykłady skrótów, z których dwa pierwsze składają się wprawdzie z pierwszych liter skracanego określenia złożonego, ale są trudne w użyciu

§ 2. Przez rejestry centralne rozumie się:

- 1) centralną ewidencję wydanych i unieważnionych dokumentów paszportowych – w zakresie gromadzenia danych dotyczących paszportów, zwaną dalej „CEWiUDP”;
- 2) centralny rejestr danych o nabyciu i utracie obywatelstwa polskiego – w zakresie gromadzenia danych dotyczących obywatelstwa, zwany dalej „CRDoNiUOP”;
- 3) Rejestr Dowodów Osobistych – w zakresie gromadzenia danych dotyczących dowodów osobistych, zwany dalej „RDO”;
- 4) rejestr stanu cywilnego – w zakresie gromadzenia danych dotyczących rejestracji stanu cywilnego, zwany dalej „RSC”.

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Odesłania

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Odesłania

- polegają na tym, że w tekście prawnym jeden przepis wskazuje na postanowienia zawarte w innym przepisie lub przepisach (tego samego lub innego aktu normatywnego)
- mogą być stosowane w celu osiągnięcia skrótowości tekstu

W przepisie odsyłającym jednoznacznie wskazuje się przepis lub przepisy prawne, do których się odsyła (przy odesłaniu do innych aktów normatywnych podaje się ich aktualny tytuł wraz z miejscem publikacji według wzoru:

„... (skrót nazwy dziennika urzędowego) poz. ...i ....., z .... r. poz. ... oraz z ... r. poz. ....”).

Nie odsyła się do przepisów, które już zawierają odesłania (tzw. odesłania kaskadowe), gdyż powoduje to brak komunikatywności tekstu.

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Odesłania (przykłady)

Art. 6. 1. Przepisów ustawy nie stosuje się do: (...)

5) działalności prowadzonej przez koła gospodyń wiejskich na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (Dz.U. z 2023 r. poz. 1179), które spełniają warunki, o których mowa w art. 24 ust. 1 tej ustawy.

Art. 19a. 2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do przedsiębiorcy, który nie ma obowiązku prowadzenia ewidencji sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących, o których mowa w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2023 r. poz. 1570, 1598 i 1852).

(ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców)

Art. 5. 1. Zasilek rodzinny przysługuje osobom, o których mowa w art. 4 ust. 2 (...)

(ustawa z dnia 28 lipca 2003 r. o świadczeniach rodzinnych)

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Odesłania

Odsyłając w akcie normatywnym do innego aktu normatywnego, przy odesłaniu przytacza się:

- 1) w całości aktualny tytuł tego aktu oraz
- 2) oznaczenie pozycji oraz, w razie potrzeby, rocznika dziennika urzędowego, w którym ogłoszono zarówno pierwotny tekst tego aktu, jak i akty zmieniające ten akt - jeżeli akt ten był nowelizowany, a nie ogłoszono jego tekstu jednolitego.

Jeżeli ogłoszono tekst jednolity, to przytacza się oznaczenie rocznika oraz pozycji dziennika urzędowego, w którym ogłoszono ostatni tekst jednolity tego aktu oraz dziennika urzędowego, w którym ogłoszono akty zmieniające tekst jednolity tego aktu.

Przy kolejnym odesłaniu w obrębie danego aktu normatywnego do tego samego aktu normatywnego przytacza się tylko tytuł tego aktu w całości (bez rocznika i pozycji dziennika urzędowego).

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Odesłania do innego aktu normatywnego (przykład)

Art. 5. 4. W okresie ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii:

1) lekarz lub lekarz dentysta, o którym mowa w art. 7 ust. 2a oraz 9 i 10 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (Dz. U. z 2023 r. poz. 1516, 1617, 1831 i 1972),

2) pielęgniarka lub położna, o której mowa w art. 35a ust. 1 oraz 14 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2702 i 2705 oraz z 2023 r. poz. 185 i 1234)

3) (uchylony)

– mogą wykonywać swój zawód w zakładzie leczniczym także na podstawie umowy zawartej przez podmiot leczniczy prowadzący ten zakład z agencją zatrudnienia, o której mowa w art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2024 r. poz. 475).

(ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej)

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Odesłania do innego aktu normatywnego

Jeżeli liczba zmian aktu normatywnego, do którego następuje odesłanie, albo jego tekstu jednolitego jest większa niż pięć, **można** nie wymieniać roczników oraz pozycji dzienników urzędowych, w których ogłoszono te zmiany, a poprzestać jedynie na podaniu pozycji oraz, w razie potrzeby, rocznika dziennika urzędowego, w którym ogłoszono pierwotny tekst tego aktu albo jego ostatni tekst jednolity z dopiskiem „z późn. zm.”, po którym zamieszcza się **odnośnik** (w którym wymienia się wszystkie kolejne zmiany pierwotnego tekstu danego aktu normatywnego albo jego ostatniego tekstu jednolitego, podając odpowiednie roczniki oraz pozycje dzienników urzędowych).

III. Wybrane środki techniki prawodawczej Odesłania do innego aktu normatywnego (przykład)

przewoźnik drogowy - przewoźnika drogowego w rozumieniu art. 4 pkt 15 i 16 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz.U. z 2022 r. poz. 2201 oraz z 2023 r. poz. 760, 919, 1123, 1193 i 1195)

(odesłanie do ustawy, która była zmieniana pięć razy)

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Odesłania do innego aktu normatywnego (przykład odesłania „z późn.zm.”)

Postępowanie w sprawie odwołania od decyzji, o której mowa w art. 27e ust. 1, toczy się na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, z późn. zm⁷⁾) o postępowaniu w sprawach z zakresu regulacji rynku wodno-kanalizacyjnego.

⁷⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2023 r. poz. 1429, 1606, 1615, 1667, 1860 i 2760.

(odesłanie do ustawy, która była zmieniana więcej niż pięć razy)

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Odesłania do innego aktu normatywnego ustanowionego przez instytucję Unii Europejskiej

Przy odesłaniu do postanowień aktu normatywnego ustanowionego przez instytucję Unii Europejskiej (np. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady czy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady) należy podać:

- 1) skrót nazwy dziennika urzędowego („*Dz. Urz. UE*”) oraz
- 2) oznaczenie:
  - a) serii – „*L*” (w której są publikowane m.in. rozporządzenia, dyrektywy, decyzje, opinie i zalecenia) albo „*C*” (w której są publikowane m.in. informacje, zawiadomienia, komunikaty, sprawozdania),
  - b) numeru dziennika i daty jego wydania oraz strony (w odniesieniu do aktów unijnych opublikowanych w dzienniku urzędowym serii C oraz jako dotychczasowy zapis publikatora w odniesieniu do aktów unijnych opublikowanych w dzienniku urzędowym L),
  - c) numeru aktu i daty jego wydania (nowy zapis publikatora odnoszący się do aktów opublikowanych w dzienniku urzędowym serii L, w związku ze zmienionymi na poziomie Unii Europejskiej zasadami dotyczącymi nadawania niepowtarzalnego numeru dla unijnego aktu prawnego, który oznacza również numer Dziennika Urzędowego, w którym opublikowano dany akt, i jest środkiem jednoznacznej identyfikacji każdego z aktów).

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Odesłania do innego aktu normatywnego ustanowionego przez instytucję Unii Europejskiej (przykłady)

Przykład podania przy odesłaniu do unijnego aktu prawnego miejsca publikacji według dotychczasowych i nowych zasad

rozporządzenie Rady (WE) nr 1217/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. ustanawiające sieć zbierania danych rachunkowych o dochodach i działalności gospodarczej gospodarstw rolnych we Wspólnocie Europejskiej (Dz. Urz. UE L 328 z 15.12.2009, str. 27, ..., Dz. Urz. UE L 325 z 21.12.2022, str. 13, Dz. Urz. UE L 2023/2514 z 15.11.2023 oraz Dz. Urz. UE L 2023/2674 z 29.11.2023).

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Odesłania do innego aktu normatywnego ustanowionego przez instytucję Unii Europejskiej

W przypadku aktów normatywnych ustanowionych przez instytucję Unii Europejskiej, ogłoszonych przed dniem 1 maja 2004 r. (czyli przed przystąpieniem Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej), przytacza się obok oznaczenia dziennika urzędowego, w którym ogłoszono akt przed tym dniem, również oznaczenie rozdziału, tomu i strony dziennika urzędowego - wydanie specjalne, w którym ogłoszono ten akt w języku polskim - jeżeli akt ten nie był nowelizowany (ewentualnie z dopiskiem „z późn. zm.”, po którym nie zamieszcza się odnośnika - jeżeli akt ten był nowelizowany przed dniem 1 maja 2004 r.).

Oznaczenie dziennika urzędowego - wydanie specjalne formułuje się w postaci: „... (*skrót nazwy dziennika urzędowego*) rozdz....; t. ....; str....;’.

Art. 1 Ustawa reguluje:

1) *powstanie, organizację i działalność spółdzielni europejskiej, w zakresie nieuregulowanym w rozporządzeniu Rady nr 1435/2003/WE z dnia 22 lipca 2003 r. w sprawie statutu spółdzielni europejskiej (SCE) (Dz. Urz. WE L 207 z 18.08.2003, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, s. 280);*

2) *zasady zaangażowania pracowników w spółdzielni europejskiej.*

(ustawa z dnia 22 lipca 2006 r. o spółdzielni europejskiej)

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Oznaczanie przepisów ustawy (rozporządzenia)

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Oznaczanie przepisów ustawy (rozporządzenia)

- służy uporządkowaniu przepisów i komunikatywności tekstu,
- jest osiągane przy pomocy jednostek redakcyjnych,
- w obrębie danego aktu normatywnego zachowuje się ciągłość numeracji (oddzielnie w obrębie każdej jednostki redakcyjnej),
- w prawidłowym formatowaniu tekstu (w tym właściwym oznaczaniu poszczególnych jednostek redakcyjnych) jest pomocny tzw. **szablon** (tj. ujednolicony wzór formatowania tekstu dla projektów aktów normatywnych) i zestaw stylów zdefiniowanych w tym szablonie, co dodatkowo ma przyczyniać się do zapewnienia jednoznaczności jednostek redakcyjnych (szablon jest dostępny do pobrania na stronach Rządowego Centrum Legislacji w zakładce „Legislacja”).

Podstawową jednostką redakcyjną w ustawie jest artykuł (oznaczany skrótem „art.”).

Podstawową jednostką redakcyjną w rozporządzeniu jest paragraf (§).

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Oznaczanie przepisów ustawy

Każdą samodzielną myśl ujmuje się w artykuł.

Artykuł powinien być w miarę możliwości jednozdaniowy.

Artykuł może być podzielony na ustępy (oznaczone w treści artykułu cyframi arabskimi z kropką, a przy powoływaniu – skrótem „ust.”); w ustawie określonej jako „kodeks” ustępy oznaczają się paragrafami (§).

W obrębie artykułu (ustępu) może być zawarte wyliczenie – wówczas występuje:

- wprowadzenie do wyliczenia (zakończone dwukropkiem) oraz
- punkty (oznaczone w treści ustępu cyframi arabskimi z nawiasem z prawej strony, a przy powoływaniu – skrótem „pkt” bez nawiasu).

W obrębie punktów można dokonać dalszego wyliczenia, wprowadzając litery (oznaczane małymi literami alfabetu arabskiego, z nawiasem z prawej strony, wyłączeniem liter właściwych tylko językowi polskiemu (ą, ć, ę, ł, ń, ó, ś, ź, ż)).

W przypadku, gdy zabraknie liter, stosuje się oznaczenie najpierw dwuliterowe, a następnie wieloliterowe, dopisując do ostatniej litery alfabetu łacińskiego najpierw pierwszą, a następnie kolejne litery tego alfabetu [a), b)... z), za), zb)... zz), zza), zzb)...].

III. Wybrane środki techniki prawodawczej Oznaczanie przepisów ustawy

W obrębie liter można dokonać kolejnego wyliczenia, wprowadzając tiret (oznaczane „–”, a przy powoływaniu wyrazem „*tiret*” i wyrażonym słownie numerem porządkowym tego *tiret*).

W obrębie *tiret* można dokonać kolejnego wyliczenia, wprowadzając podwójne tiret („– –”).

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Oznaczanie przepisów ustawy

Dodając do ustawy nowe artykuły (w obrębie artykułu dodając nowy ustęp, w obrębie ustępu nowy punkt albo w obrębie punktu nową literę,) zachowuje się dotychczasową numerację, dodając do numeru nowego artykułu (ustępu, punktu, litery) małą literę alfabetu łacińskiego, z wyłączeniem liter właściwych tylko językowi polskiemu, z zachowaniem ciągłości alfabetycznej, co wyraża się zwrotem: „*po art. X dodaje się art. Xa w brzmieniu...*”, („*w art. ... po ust. X (pkt X, lit. X) dodaje się ust. Xa (pkt Xa, lit. Xa) w brzmieniu:...*”, „*w art. ... w ust. ... dodaje się pkt ... (lit. ...;) w brzmieniu:...*”)

Jeżeli nowy artykuł (jednostkę redakcyjną niższego stopnia) dodaje się po artykule (jednostce redakcyjnej niższego stopnia) i równocześnie następujący po nim artykuł (jednostka redakcyjna niższego stopnia) jest oznaczony w ten sposób, co wyraża się zwrotem: „*po art. (ust., pkt, lit.) Xa dodaje się art. (ust., pkt, lit.) Xaa (a następnie Xab... Xaz, Xaza... Xazz)*”.

W razie wyczerpania się liter, dalsze kolejno dodawane artykuły lub jednostki redakcyjne niższego stopnia oznacza się najpierw dwuliterowo, a następnie wieloliterowo, dopisując do oznaczenia wynikającego z ust. 1 i 2 najpierw pierwszą, a następnie kolejne litery alfabetu łacińskiego (Xa... Xz, Xza... Xzz, Xzza... Xzzz).

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Oznaczanie przepisów ustawy (przykłady dodawania przepisów oznaczonych oznaczeniami wieloliterowymi)

Art. 14.

Art.15.

Art. 15a.

Art. 15ab.

Art. 16.

Art. 17.

po art. 15 dodaje się art. 15a-15zzzi w brzmieniu:

(ustawa z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw)

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Oznaczanie przepisów ustawy (przykład oznaczenia przepisów ustawy)

Art. 9mc. 1. Te same osoby nie mogą:

1) pełnić jednocześnie u zarządcy i przewoźnika kolejowego funkcji członka:

a) zarządu,

b) rady nadzorczej;

2) zajmować stanowisk kierowniczych u zarządcy i przewoźnika kolejowego wchodzących w skład tego samego przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo.

(ustawa z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym)

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Oznaczanie przepisów ustawy (przykład oznaczenia przepisów ustawy oznaczeniami wieloliterowymi)

***Art. 15zzzzzh.** Organy administracji publicznej wykonujące decyzje, zalecenia lub wytyczne, o których mowa w art. 8a ust. 5 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub współdziałając w realizacji zadań z zakresu ochrony zdrowia publicznego przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi, mają prawo przetwarzać dane osobowe określone w tych decyzjach, zaleceniach lub wytycznych i przekazywać właściwym organom Państwowej Inspekcji Sanitarnej.*

***Art. 15zzzzzi. 1.** W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii lub stanu klęski żywiołowej oraz w okresie 60 dni od dnia odwołania tych stanów, zachowują ważność: zaświadczenia o ukończeniu kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy i uzyskaniu tytułu ratownika, zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy i uzyskaniu tytułu ratownika oraz zaświadczenia o zdaniu egzaminu potwierdzającego posiadanie tytułu ratownika, przez ratowników jednostek współpracujących z systemem Państwowego Ratownictwa Medycznego, o których mowa w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U. z 2023 r. poz. 1541, 1560 i 1972).*

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Oznaczanie przepisów ustawy (przykład oznaczenia przepisów ustawy z użyciem *tiret* w obrębie liter)

4) rodzinie - oznacza to odpowiednio następujących członków rodziny:

a) małżonków,

b) rodziców dzieci wychowujących wspólne dziecko,

c) osobę samotnie wychowującą dziecko, przez którą rozumie się pannę, kawalera, wdowę, wdowca, osobę pozostającą w separacji orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu, osobę rozwiedzioną, chyba że wychowuje wspólnie co najmniej jedno dziecko z jego rodzicem,

d) osobę, która przyjęła dziecko na wychowanie i wystąpiła do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego przysposobienia,

e) dzieci osób, o których mowa w lit. a-d; do członków rodziny nie zalicza się dziecka:

- pozostającego pod opieką opiekuna prawnego,

- umieszczonego w pieczy zastępczej,

- które było umieszczone w pieczy zastępczej w dniu osiągnięcia przez to dziecko pełnoletności,

- w stosunku do którego osoba ubiegająca się lub otrzymująca kapitał jest pozbawiona władzy rodzicielskiej,

- w stosunku do którego osoba ubiegająca się lub otrzymująca kapitał była pozbawiona władzy rodzicielskiej w dniu osiągnięcia przez to dziecko pełnoletności.

III. Wybrane środki techniki prawodawczej Oznaczanie przepisów rozporządzenia

Stosuje się analogiczne zasady, jak w przypadku oznaczania przepisów ustawy, tj.:

- paragrafy (w ustawie – artykuły) można dzielić na ustępy,
- ustępy można dzielić na punkty,
- punkty można dzielić na litery,
- litery można dzielić na *tiret*,
- *tiret* można dzielić na podwójne *tiret*.

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Oznaczanie przepisów rozporządzenia (przykład)

§ 19. 1. Odległość stanowisk postojowych, w tym również zadaszonych, oraz otwartych garaży wielopoziomowych od: placu zabaw dla dzieci, boiska dla dzieci i młodzieży, okien pomieszczeń przeznaczonych na stały pobyt ludzi w budynku opieki zdrowotnej, w budynku oświaty i wychowania, w budynku mieszkalnym, w budynku zamieszkania zbiorowego, z wyjątkiem: hotelu, motelu, pensjonatu, domu wypoczynkowego, domu wycieczkowego, schroniska młodzieżowego i schroniska, nie może być mniejsza niż:

1) dla samochodów osobowych:

- a) 7m - w przypadku parkingu do 10 stanowisk postojowych włącznie,*
- b) 10 m - w przypadku parkingu od 11 do 60 stanowisk postojowych włącznie,*
- c) 20 m - w przypadku parkingu powyżej 60 stanowisk postojowych;*

2) dla samochodów innych niż samochody osobowe:

- a) 10 m - w przypadku parkingu do 4 stanowisk postojowych włącznie,*
- b) 20 m - w przypadku parkingu powyżej 4 stanowisk postojowych.*

(rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie)

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Oznaczanie przepisów ustawy (rozporządzenia)

Każdą jednostkę redakcyjną zapisuje się od nowego wiersza i poprzedza jej oznaczeniem umieszczonym w tym samym wierszu (co ułatwia korzystanie z tekstu, w tym przy odwołaniach do konkretnych jednostek redakcyjnych zamieszczonych w tekście).

Artykuły (paragrafy) i ustępy rozpoczyna się od akapitu.

Punkty, litery, *tiret* i podwójne *tiret* rozpoczyna się na wysokości początku wprowadzenia do wyliczenia.

Przepisy artykułu podzielonego na ustępy, punkty, litery, *tiret* i podwójne *tiret* powołuje się w następującej kolejności: „art. ... ust. ... pkt ... lit. ... *tiret*... podwójne *tiret*...”, bez przecinków po kolejnych jednostkach redakcyjnych.

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Oznaczanie przepisów ustawy (przykład powoływania artykułu podzielonego na ustępy i punkty)

Art. 39. 1. Dochody publiczne, wydatki publiczne i przychody, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 5, oraz środki, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, klasyfikuje się, z zastrzeżeniem ust. 2, według:

1) działów i rozdziałów - określających rodzaj działalności;

2) paragrafów - określających rodzaj dochodu, przychodu lub wydatku oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3.

(ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych)

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Systematyzacja przepisów

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Systematyzacja przepisów aktu normatywnego

- polega na połączeniu ich w grupy tematyczne
- porządkuje umiejscowienie w obrębie danego aktu normatywnego określonych regulacji
- ma ułatwić odnalezienie fragmentu tekstu zawierającego określone przepisy

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Systematyzacja przepisów ustawy

W celu systematyzacji przepisów ustawy artykuły można grupować w jednostki systematyzacyjne (poczynając od rozdziału poprzez jednostki wyższego stopnia). I tak:

- artykuły grupuje się w rozdziały,
- rozdziały grupuje się w działy,
- działy łączy się w tytuły.

W ustawie można wprowadzić dodatkowo oddziały jako jednostki systematyzacyjne niższego stopnia niż rozdział.

W ustawie określonej jako „kodeks” tytuły można grupować w księgi, a księgi łączyć w części.

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Systematyzacja przepisów ustawy

Rozdziały (oddziały) numeruje się cyframi arabskimi, a jednostki systematyzacyjne wyższego stopnia - cyframi rzymskimi.

Nazwa jednostki systematyzacyjnej składa się z:

- 1) jej oznaczenia, które stanowi wyraz „część”, „księga”, „tytuł”, „dział”, „rozdział”, „oddział” z odpowiednią liczbą porządkową;
- 2) jej tytułu, który stanowi zwięzłe określenie treści lub zakresu regulowanych spraw, rozpoczęte wielką literą, zapisane od nowego wiersza.

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Systematyzacja przepisów ustawy (przykład)

Księga PIERWSZA. CZĘŚĆ OGÓLNA.

Tytuł I. Przepisy wstępne.

Tytuł II. Osoby.

Dział I. Osoby fizyczne.

Rozdział I. Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych.

Rozdział II. Miejsce zamieszkania.

Rozdział III. Uznanie za zmarłego

Dział II. Osoby prawne.

Dział III. Przedsiębiorcy i ich oznaczenia.

Tytuł III. Mienie. (...)

(ustawa - Kodeks cywilny)

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Systematyzacja przepisów rozporządzenia

W celu systematyzacji przepisów rozporządzenia:

- paragrafy można grupować w rozdziały,
- rozdziały można grupować w działy.

W rozporządzeniu wyjątkowo można wprowadzić dodatkowo oddziały jako jednostki systematyzacyjne niższego stopnia niż rozdział.

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Systematyzacja przepisów rozporządzenia (przykład)

Dział I. Przepisy ogólne.

Dział II. Zabudowa i zagospodarowanie działki budowlanej.

Rozdział 1. Usytuowanie budynku.

Rozdział 2. Dojścia i dojazdy.

Rozdział 3. Parkingi i garaże dla samochodów.

Rozdział 4. Miejsca gromadzenia odpadów stałych.

Rozdział 5. Uzbrojenie techniczne działki i odprowadzenie wód powierzchniowych.

Rozdział 6. Studnie.

Rozdział 7. Zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe.

Rozdział 8. Zieleń i urządzenia rekreacyjne.

Rozdział 9. Ogrodzenia.

Dział III. Budynki i pomieszczenia.

Rozdział 1. Wymagania ogólne.

Rozdział 2. Oświetlenie i nasłonecznienie.(....)

(rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie)

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Spójniki i interpunkcja na przykładach

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Spójniki w akcie normatywnym na przykładach

„lub” i „albo”

„lub” (spójnik oznaczający alternatywę łączną, dlatego, że użyty w zdaniu złożonym zbudowanym z dwóch lub więcej zdań składowych oddziela od siebie te zdania, przesądzając, że wystarczy, że jedno z nich jest prawdziwe, żeby całe zdanie było prawdziwe)

„albo” (oznaczający alternatywę rozłączną, dlatego, że użyty w zdaniu złożonym zbudowanym z dwóch lub więcej zdań składowych oddziela od siebie te zdania, przesądzając, że tylko jedno z nich może być prawdziwe, nigdy oba naraz)

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Spójniki w akcie normatywnym na przykładach

„lub” i „albo” (przykłady)

upoważnieniu można nadać charakter obligatoryjny albo fakultatywny

zbycie udziałów lub akcji albo ustanowienie na nich zastawu wymaga zezwolenia udzielonego przez zarząd spółki

nie zgłosi się żaden kandydat albo w wyniku konkursu nie wyłoniono kandydata

obwiniony może składać wyjaśnienia pisemnie lub ustnie do protokołu

wniosek może być złożony pisemnie lub ustnie

Rzecznik patentowy wykonuje zawód, na warunkach określonych w ustawie, w kancelarii patentowej lub na rzecz pracodawcy.

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Interpunkcja w akcie normatywnym na przykładach

Średnik i przecinek

Każdy punkt w wyliczeniu kończy się średnikiem, a ostatni kropką (chyba, że wyliczenie kończy się częścią wspólną odnoszącą się do wszystkich punktów - w takim przypadku kropkę stawia się po części wspólnej, a każdy punkt, z wyjątkiem ostatniego, kończy się przecinkiem).

Każdą literę w wyliczeniu kończy się przecinkiem, a ostatnią średnikiem albo kropką (chyba że wyliczenie kończy się częścią wspólną odnoszącą się do wszystkich liter - w takim przypadku średnik albo kropkę stawia się po części wspólnej).

Każde tiret kończy się przecinkiem, a ostatnie przecinkiem, średnikiem albo kropką (chyba że wyliczenie kończy się częścią wspólną odnoszącą się do wszystkich *tiret* - w takim przypadku przecinek, średnik albo kropkę stawia się po części wspólnej).

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Interpunkcja w akcie normatywnym na przykładach

Przykład interpunkcji w ustępie, w którym są wyodrębnione punkty

2. *Osoby przeprowadzające kontrolę są uprawnione do:*

- 1) *wstępu na grunt i teren zakładu przemysłowego;*
- 2) *wglądu do dokumentów oraz żądania sporządzenia ich odpisów;*
- 3) *sprawdzania tożsamości osób w związku z prowadzoną kontrolą;*
- 4) *żądania wyjaśnień i zasięgnięcia informacji;*
- 5) *pobierania próbek gleby lub roślin do analizy.*

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Interpunkcja w akcie normatywnym na przykładach

Przykład interpunkcji w przepisie, w którym wyliczenie kończy się częścią wspólną

Art. 8c. Województwo może zapewnić wspólną obsługę, w szczególności administracyjną, finansową i organizacyjną:

- 1) wojewódzkim samorządowym jednostkom organizacyjnym zaliczanym do sektora finansów publicznych,*
- 2) wojewódzkim instytucjom kultury,*
- 3) innym zaliczanym do sektora finansów publicznych wojewódzkim osobom prawnym utworzonym na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, instytutów badawczych, banków i spółek prawa handlowego*

– zwanym dalej „jednostkami obsługiwanymi”.

III. Wybrane środki techniki prawodawczej

Interpunkcja w akcie normatywnym na przykładach

Przykład interpunkcji, w przypadku wyodrębnienia w ustępie punktów, a w punktach liter

§ 3. 1. Standard obowiązujących podstawowych usług świadczonych przez dom obejmuje:

1) w zakresie interwencyjnym:

a) zapewnienie mieszkańcom i ich małoletnim dzieciom schronienia,

b) zapewnienie bezpieczeństwa oraz ochrony w związku z problemem przemocy domowej,

c) udzielenie, w razie potrzeby, natychmiastowej pomocy psychologicznej lub wsparcia emocjonalnego przez pracownika domu;

2) w zakresie terapeutyczno-wspomagającym:

a) dokonanie diagnozy sytuacji mieszkańca,

b) udzielenie wsparcia terapeutycznego, (...)

Dziękujemy za uwagę!
